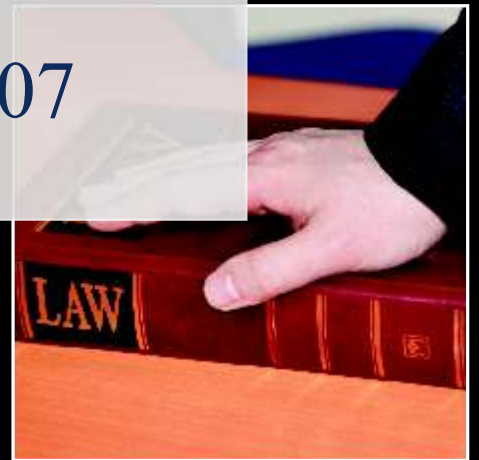

ՏԱՐԵԿԱՆ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2007

ARM SWISS BANK
Private & Investment Banking

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ

ARM SWISS BANK

Private & Investment Banking

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2007

ԲԱՆԿԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐԸ 2007թ.-ին

- Հունվար** Բյուրքերգ համակարգում բացվեց «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի պաշտոնական էջը (կոդ՝ ASWI), որտեղ գնանշվում են հիմնական արտարժույթների (եվրո, բրիտանական ֆունտ ստեռլինգ, շվեյցարական ֆրանկ, ռուսական ռուբլի) սփոթ և ֆորվարդ փոխարժեքները ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ, ինչպես նաև ՀՀ պետական պարտատոմսերի, ֆորվարդային, միջբանկային ավանդային և ռեպո գործառնությունների տոկոսադրույքները:
- Փետրվար** «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն ընտրվեց Գերմանահայկական հիմնադրամի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» վարկային ծրագրի գործընկեր-բանկ: Առաջին անգամ ՀՀ ֆինանսական շուկայում «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի և ՀՀ կենտրոնական բանկի միջև իրականացվեց կորպորատիվ պարտատոմսերով ռեպո գործարք:
- Մայիս** Բանկի կանոնադրական կապիտալն ավելացավ 750 մլն ՀՀ դրամով՝ կազմելով 3.750 մլն ՀՀ դրամ:
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն դարձավ ՀՀ ֆինանսական շուկայում առաջին բանկը, որին ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվեցին արժեթղթերի շուկայում բրոքերային և պահառության գործունեությունների լիցենզիաներ:
- Հունիս** Բանկն իրականացրեց պետական պարտատոմսերի առք ու վաճառքի առաջին ֆորվարդային գործարքը:
- Հուլիս** Բանկը սկսեց իրականացնել թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներով գործառնություններ:
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն կազմակերպեց «ՎԱԼԼԵՏՏԱ» ՍՊԸ-ի 350 մլն ՀՀ դրամ անվանական արժեքով արժեկտրոնային պարտատոմսերի առաջին թողարկումը և տեղաբաշխումը:
- Սեպտեմբեր** «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն դարձավ Հայաստանի ֆոնդային բորսայի անդամ:
Բանկը կազմակերպեց «Արմենիան Բափրը Փրոգրամ» ՓԲԸ-ի 500 մլն ՀՀ դրամ ծավալով անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումը:
- Հոկտեմբեր** «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ում ստեղծվեց որոշումների կայացման նոր կոլեգիալ մարմին՝ Տնօրինություն:
Թղթակցային հարաբերություններ հաստատվեցին «Ուկրոսթեյն» բաժնետիրական առևտրային բանկի («Յունիկրեդիտ» խմբի անդամ) հետ:
- Հունվար 2008** «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն անդամակցեց FCI (Factors Chain International) առաջատար ֆակտորինգային կազմակերպությունների միջազգային ցանցին:
Բանկը կազմակերպեց «ՎԱԼԼԵՏՏԱ» ՍՊԸ-ի 500 մլն ՀՀ դրամ անվանական արժեքով արժեկտրոնային պարտատոմսերի երկրորդ թողարկումը և տեղաբաշխումը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Խորհրդի նախագահի ուղերձը	5
Գործադիր տնօրենի ուղերձը	6
Հաճախորդներ և գործընկերներ	9
Մատուցվող ծառայություններ	11
Կորպորատիվ կառավարում	19
Անձնակազմի կառավարում	20
Ռիսկերի կառավարում	23
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	25
Ֆինանսական արդյունքներ	27

Մեր **տեսլականն** է լինել Հայաստանի առաջատար ունիվերսալ բանկ, որը համատեղում է կորպորատիվ, ներդրումային և փրայվիթ բանկային ծառայությունների առավելությունները՝ նպաստելով իր հաճախորդների, գործընկերների և բաժնետերերի համար լավագույն արդյունքների ձևավորմանը:

Մեր **առաքելությունն** է նպաստել մեր կորպորատիվ և անհատ հաճախորդների բարգավաճմանը՝ մատուցելով միջազգային բանկային պրակտիկայում ընդունված և նրանց պահանջներին համապատասխանող բարձրակարգ ֆինանսական լուծումներ:

Մեր բիզնես-փիլիսոփայության հիմնարար **արժեքներն** են.

4

Հաճախորդի կարևորում

Պրոֆեսիոնալիզմ

Շրջահայացություն

Գործընկերություն

Կոնֆիդենցիալություն

Շիտակություն

ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՈՒՂԵՐՉԸ

Հարգելի տիկնայք և պարոնայք

Երեք տարի շարունակ «ԱՐՄՄՎԻՍԲԱՆԿ»-ը պահպանում և ամրապնդում է իր դիրքերը բանկային ծառայությունների հայկական շուկայում: Հաճույքով հայտնում ենք, որ ունեցել ենք նոր հաջողություններով լի և մեկ տարի: Առողջ մրցակցային և տնտեսական նպաստավոր միջավայրով պայմանավորված՝ Բանկն ընդարձակել է իր գործունեությունը և աճի հնարավորությունները՝ գերազանցելով նախապես պլանավորված ֆինանսական ցուցանիշները, ինչպես նաև կուտակել է աճի արագ տեմպերը պահպանելու և խթանելու բավարար փորձառություն:

Մեր մասնագիտական հմտությունների կիրառումը և ներկայացումը շուկային թույլ են տվել հանդես գալ հաճախորդների համար գրավիչ առաջարկություններով: Խրախուսելով մեր աշխատակիցների նվիրվածությունը աշխատանքին՝ շարունակում ենք հաջողությամբ հետևել դեռ երեք տարի առաջ հաստատած մեր ռազմավարական նպատակին՝ դառնալ Հայաստանի առաջատար ներդրումային և փրայվիթ բանկ:

Հավատարիմ մնալով մեր գործարար կայուն սկզբունքներին՝ հաճախորդների կարևորում, շիտակություն, կոնֆիդենցիալություն, պրոֆեսիոնալիզմ, գործընկերություն, շրջահայացություն, և ներդնելով փրայվիթ բենքինգի լավագույն միջազգային փորձը՝ մենք մեր ջանքերն ուղղում ենք առկա հաճախորդների պահպանմանը և նորերի ներգրավմանը: 2008 թվականին նախատեսում ենք ներդնել Հաճախորդների հետ հարաբերությունների կառավարման (CRM) համակարգը, ինչը, ձևավորելով ավելի լավ պատկերացում հաճախորդի անհատական և գործարար պահանջների մասին, թույլ կտա արագացնել Բանկի արձագանքը և կնպաստի ճկուն գործելակերպին՝ արդյունքում օժանդակելով կայուն և վստահելի երկարաժամկետ հարաբերությունների կառուցմանը:

Կորպորատիվ կառավարումը և ռիսկերի կառավարումը բարելավելու նպատակով Բանկում ստեղծվել է որոշումների կայացման կոլեգիալ մարմին՝ Տնօրինություն, որին են անցել Գործադիր տնօրենի և կառավարման կոլեգիալ մարմինների որոշ գործառնություններ:

2007 թվականին Բանկն ավելացրեց իր բաժնետիրական կապիտալը 750 մլն դրամով, ինչը մեծացրեց Բանկի ֆինանսական հնարավորությունները: 2008 թվականին պլանավորվում է բաժնետիրական կապիտալը հասցնել ավելի քան 5 մլրդ ՀՀ դրամի:

Խորհրդի անունից իմ երախտագիտությունն են հայտնում Բանկի ղեկավար անձանց և աշխատակիցներին իրենց ջանքերի, հավատարմության և նվաճումների համար:

Հարգանքով՝
Վարդան Սիրմաբեու
Խորհրդի նախագահ

Հարգելի տիկնայք և պարոնայք

Երեք տարի շարունակ պատիվ ունեն առաջնորդելու «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ի պրոֆեսիոնալ թիմին և ներկայացնելու Բանկի՝ հերթական տարվա հաշվետվությունը:

2007թ.-ը Բանկի համար մարտահրավերների և ձեռքբերումների տարի էր: Վերլուծելով Բանկի անցած տարվա գործունեությունը՝ կարող եմ փաստել, որ ինչպես նախորդ տարիներին, այնպես էլ 2007թ.-ին Բանկը չի շեղվել իր հիմնական, սկզբունքային ուղեծրից՝ շարունակելով հավատարիմ մնալ փրայվիթ բենքինգի փիլիսոփայությանը: Այս հանգամանքը, ինչպես նաև բացի ավանդական ծառայություններից ՀՀ ֆինանսական շուկայում դեռևս լայն տարածում չստացած ոչ ավանդական ծառայությունների մատուցումը պարտավորեցնող է և մղում է շարունակական նորամուծությունների ու կատարելագործման:

2007թ.-ին, ինչպես և նախորդ տարիներին, Բանկը նպատակաուղղվել էր ենթակառուցվածքային խնդիրների լուծմանը, գործող բանկային տեխնոլոգիաների որոշակիացմանը, նոր ծառայությունների մշակմանը, գործընկերային հարաբերությունների ստեղծմանը և հաստատմանը: Այս իմաստով հատկանշական են գործընկերբանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների հետ Բանկի կնքած մի շարք պայմանագրերը, որոնք հաճա-

խորդների համար նոր հորիզոններ բացելու իրական նախադրյալ են: Փոխշահավետ համագործակցության հիմքեր են ձևավորվել նաև նոր գործընկերների հետ:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից Բանկին տրամադրվել են բոքսերային և պահառության գործունեությունների լիցենզիաներ, ինչն իր նախադեպը չէր ունեցել ՀՀ բանկային համակարգում, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից Բանկին վերաշնորհվել է ՀՀ պետական միջին ժամկետայնության և կարճաժամկետ պարտատոմսերի առաջնային շուկայի գործակալի կարգավիճակ:

2007թ.-ին Բանկը դարձել է ՀՀ ֆոնդային բորսայի անդամ և սկսել է ակտիվ գործունեություն ծավալել բորսայի՝ կորպորատիվ արժեթղթերի հարթակում:

Արժեթղթերի շուկայում Բանկի իրականացրած ֆինանսական գործառնությունների շնորհիվ այս տարի Բանկը դարձել է երկու խոշոր ընկերությունների արժեթղթերի թողարկման կազմակերպիչ և գլխավոր տեղաբաշխող, նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում երրորդ ընկերության արժեթղթերի թողարկման կազմակերպման համար:

Հավատարիմ մնալով շուկային այլընտրանքային ճկուն գործիքներ առաջարկելու ավանդույթին՝ Բանկն, ի թիվս այլ գործիքների, հաճախորդներին սկսել է առաջարկել նոր ներդրումային գործիքներ՝ ամերիկյան, եվրոպական, ռուսական բորսաներում գնանշվող ապրանքային և ֆինանսական ֆյուչերսներ, ինչպես նաև օտարերկրյա արժեթղթերով կնքվող մարժինալ գործարքներ՝ հաճախորդներին հնարավորություն տալով դիվերսիֆիկացնել իրենց ներդրումները և ապահովել եկամտաբերության աճ:

Սկզբունքորեն կարևորելով միջազգային կառույցների հետ աշխատանքը՝ Բանկն ընդլայնել է նրանց հետ համագործակցության շրջանակը: Համատեղ կազմակերպվել են Բանկի կողմից մատուցվող նոր ծառայությունների վերաբերյալ հաճախորդների իրազեկմանն ուղղված սեմինարներ: Բանկի հետևողական աշխատանքի և շուկայում ձեռքբերված հեղինակության և գործարար դրական համբավի շնորհիվ գրեթե կրկնապատկվել է հաճախորդների թիվը:

Բանկի գործունեության և զարգացման փուլերին համահունչ փոփոխվել է նաև Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը և համարվել է անձնակազմը:

Կոնստանտին Մարոյան
Չարգացման և կազմակերպական
ղեկարտամենտի տնօրեն

Գևորգ Մաչանյան
Գործադիր տնօրեն

Գևորգ Խաչատրյան
Հաճախորդների սպասարկման
ղեկարտամենտի տնօրեն

Գրիգոր Մովսիսյան
Ֆինանսական տնօրեն

Լարիսա Մարտիրոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Անի Սարգսյան
Ռիսկերի կառավարման
բաժնի պետ

2007թ.-ի ընթացքում կատարելագործվել է աշխատակիցների հավաքագրման և աշխատանքի ընդունման համակարգը: Բանկի կադրերը համալրվել են ինչպես փորձառու, այնպես էլ խոստումնալից երիտասարդ մասնագետներով: Բանկի բոլոր մասնագետներն ունեն բարձրագույն կրթություն, նրանցից 6-ը տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածուներ են, իսկ մի մասը զբաղվում է գիտական-մանկավարժական գործունեությամբ: Բանկը մեծ ուշադրություն է դարձնում սեփական կադրերի պատրաստմանը և վերապատրաստմանը՝ մատուցվող և նախատեսվող ծառայությունների պատշաճ կազմակերպման և գործարկման նպատակով:

2008թ.-ին Բանկը շարունակելու է շարժվել շուկայի պահանջներից մեկ քայլ առաջ՝ առաջարկելով հաճախորդների պահանջները բավարարող իրական լուծումներ: Մասնավորապես աշխատանքներ են տարվելու հավատարմագրային կառավարման ծառայության ներդրման ուղղությամբ, ինչի շնորհիվ կբացվեն հաճախորդների ներգրավման նոր հնարավորություններ:

Բանկի անձնակազմի անունից շնորհակալություն են հայտնում մեր Հաճախորդներին և Գործընկերներին՝ Բանկին ցուցաբերած վստահության և փոխշահավետ համագործակցության համար:

Հարգանքով՝
Գործադիր տնօրեն
Գևորգ Մաչանյան

ՀԱՃԱԽՈՐԴԻ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒՄ

Մենք ձգտում ենք
հաճախորդների հետ
հաստատել և զարգացնել կայուն
և երկարատև
համագործակցություն

ՀԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐ ԵՎ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐ

Երբ հիմնադրվում էր «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ը, առաջ քաշվեցին կայուն և միջազգային փորձով ամրապնդված արժեքներ, որոնք մինչ օրս ուղղորդում են Բանկի գործունեությունը: Արդեն երեք տարի է՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ի նվիրվածությունն այդ արժեքներին (հաճախորդի կարևորում, պրոֆեսիոնալիզմ, շիտակություն, գործընկերություն, կոնֆիդենցիալություն, շրջահայացություն) ձևավորել է դեպի բարգավաճում առաջնորդող գործարար մշակույթ:

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ը շարունակում է իր գործունեությունը ծավալել երեք հիմնական ուղղություններով՝ մասնագիտանալով միջազգայնորեն ընդունված կորպորատիվ, ներդրումային և փրայվիթ բանկային ծառայությունների (corporate, investment և private banking) մատուցման ուղղությամբ՝ իր առջև ունենալով այդ ոլորտներում առաջատար բանկ դառնալու տեսլականը:

Հայաստանի տնտեսության վերջին տարիների աճի տեմպերը, մրցակցության սրումն ու բարենպաստ ներդրումային միջավայրը կորպորատիվ հաճախորդների սեգմենտն ընդարձակելու պարարտ հող են ստեղծել: «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ը նրանց առաջարկում է պրոդուկտների լայն շրջանակ՝ սկսած ավանդական ծառայություններից (վճարահաշվարկային, վարկային ծառայություններ, դեպոզիտային ճկուն սխեմաներ, առևտրի ֆինանսավորում) մինչև ոչ ավանդական ծառայությունները (այլընտրանքային ֆինանսավորում, ֆորվարդ, սվոփ, ֆակտորինգ, ֆինանսական խորհրդատվության մատուցում): Առևտրի ֆինանսավորման, ֆակտորինգային ծառայությունները, ինչպես նաև ապրանքային և ֆինանսական ֆյուչերսները հիմնականում ուղղված են արտահանման և ներմուծման ոլորտում գործող հաճախորդներին՝ նպատակ

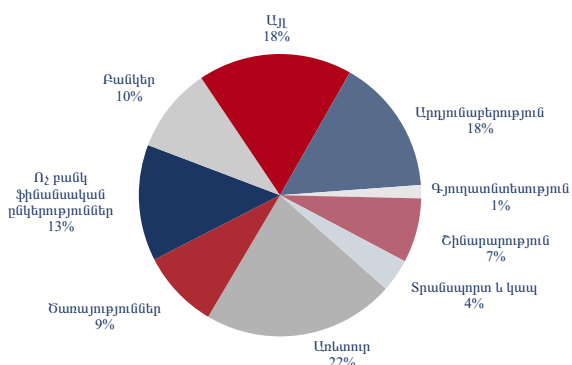
ունենալով պահպանելու նրանց մրցունակությունը տեղական և միջազգային շուկաներում, ընձեռելու նոր շուկաներ մուտք գործելու հնարավորություն:

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ը 2008թ.-ի հունվարին դարձավ Factors Chain International միջազգային ֆակտորինգային ասոցիացիայի անդամ, ինչը հնարավորություն է տալիս ֆակտորինգային ծառայություններ մատուցել շուրջ 70 երկրներում: Իսկ ֆինանսավորման և ածանցյալ գործիքները մեր հաճախորդների համար իրենց ռիսկերը դիվերսիֆիկացնելու և դրամական հոսքերի արդյունավետ կառավարում իրականացնելու միջոց են հանդիսանում:

Ներդրումային նախագծերի իրագործման, ժամանակակից շուկաների արագ փոփոխվող մարտահրավերներին դիմագրավելու համար «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ն իր կորպորատիվ հաճախորդներին առաջարկում է արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման կազմակերպման ծառայություններ: Այդ ոլորտում 2007թ.-ին մեր գործընկեր-հաճախորդներն են դարձել «Վալլետտա» ՍՊԸ-ն և «Արմենիան Քափրը Փրոգրամ» ՓԲԸ-ն:

2006թ-ի համեմատությամբ
Բանկի հաճախորդների
քիվն ավելացել է
մոտ 2 անգամ

Կորպորատիվ հաճախորդների կառուցվածքն ըստ գործունեության ոլորտի

Հայաստանում հաստատված բարենպաստ գործարար և ինստիտուցիոնալ միջավայրը խթան հանդիսացավ կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայի աշխուժացման համար: Բանկը, լինելով առաջատարներից ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայում և հանդիսանալով ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայի Գործակալ, իրականացնում է շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքեր) գործառույթներ՝ նպաստելով արժեթղթերի հայաստանյան շուկայի իրացվելիության բարձրացմանը:

Վերջին երկու տարիների ընթացքում «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ն ակտիվ մասնակցություն է ունեցել ՀՀ արժեթղթերի շուկայի և ֆինանսական միջնորդության ոլորտի օրենսդրական դաշտի բարեփոխումներին վերաբերող նախաձեռնություններում՝ արդյունքում դառնալով առաջին բանկը Հայաստանի ֆինանսական շուկայում, որին 2007թ.-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից շնորհվեցին բրոքերային և պահառության գործունեության լիցենզիաներ:

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ը առանձնակի ուշադրություն է դարձնում ֆինանսական շուկաներում բանկերի և ոչ բանկային ֆինանսական հաստատությունների՝ վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական, բրոքերային ընկերությունների համար միջնորդ օղակ դառնալուն՝ մատուցելով նրանց ծառայություններ ինչպես Հայաստանի Հանրապետության, այնպես էլ միջազգային ֆինանսական շուկաներում՝ հնարավորություն ընձեռելով ներդրումներ կատարելու տարբեր ֆինանսական գործիքներում: «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ն առաջարկում է համագործակցել իր հաճախորդների կողմից թողարկվող պարտատոմսերի տեղաբաշխման հարցում՝ հանդես գալով

որպես տեղաբաշխող խմբի անդամ:

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ի կողմից առաջարկվող փրայվիթ բանկային ծառայությունների նպատակային խումբն են կազմում իրենց կարողությունների արդյունավետ կառավարման և մեծացման խնդիր ունեցող ունևոր անհատները: Թեև այս ուղղությամբ դեռևս վաղ է խոսել էական հաջողությունների մասին, սակայն Բանկը հետևողականորեն քայլեր է ձեռնարկում նոր ծառայությունների ներդրման ուղղությամբ՝ հաշվի առնելով այդ սեգմենտում առկա աճի պոտենցիալը:

Հաճախորդների հետ սերտ կապերն օգնում են «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ին ձևավորել երկարատև հարաբերություններ նրանց հետ, իսկ արհեստավարժ, հմուտ և փորձառու անձնակազմը՝ բացահայտել և կանխատեսել նրանց կարիքները ու ժամանակին հանդես գալ բարձրակարգ ֆինանսական լուծումներով: Բանկը նրանց առաջարկում է անհատականացված (tailor-made) պրոդուկտների փաթեթ՝ արժեթղթերի անհատական, կոլեկտիվ և այլ պորտֆելների ձևավորում, բրոքերային և պահառական ծառայություններ, ներդրումային գործառնությունների վերաբերյալ խորհրդատվության մատուցում:

Հաճախորդների հետ մեր ճկուն աշխատելաճը կարևոր գործոն է Բանկի առաջանցիկ զարգացման ապահովման և «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» բրենդի առաջնորդման գործում: Դրավայությունն է Բանկի հաճախորդների թվի ավելացումը մոտ երկու անգամ 2006թ.-ի համեմատությամբ:

ՄԱՏՈՒՑՎՈՂ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բանկն իր հաճախորդներին առաջարկում է ինչպես անհատական պահանջներին համապատասխանեցված ավանդական ծառայություններ, այնպես էլ ոչ ավանդական բանկային ծառայությունների լայն տեսականի:

Ինչպես դառնալ Բանկի հաճախորդ

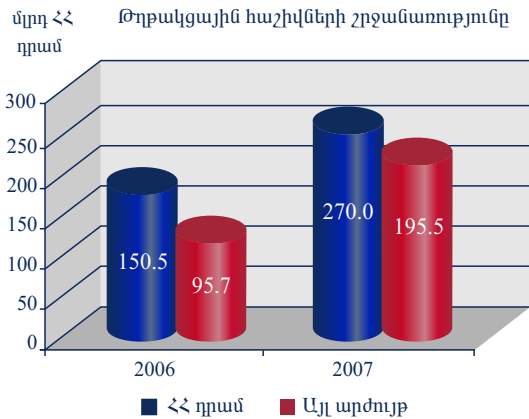
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ում հաշիվ ունենալն առաջին քայլն է Բանկի ծառայություններից օգտվելու հնարավորությունների ճանապարհին: Այն թույլ է տալիս ընտրել վճարման, ներդրման և ֆինանսավորման պահանջները բավարարող բազմաթիվ լուծումներ:

Ելնելով Բանկում գործող հաճախորդների սպասարկման քաղաքականությունից և «Ճանաչիր հաճախորդդ» սկզբունքներից («Know Your Customer» rules) Բանկը ծառայություններ է մատուցում միայն Բանկում հաշիվ ունեցող կամ Բանկի հաճախորդ հանդիսացող անձանց:

Արտարժույթային և դրամային հաշիվների միջոցով Բանկի հաճախորդները կարող են իրականացնել վճարումներ և օգտվել ներդրումային գործիքներից:

Վճարահաշվարկային ծառայություններ

Մասնակցությունը Հայաստանի միջբանկային համախառն էլեկտրոնային վճարումների համակարգին և գործընկերային հարաբերությունները միջազգային մի շարք հզոր ֆինանսական հաստատությունների հետ, ինչպիսիք են՝ UBS AG, Raiffeisen Zentralbank Osterreich AG, Commerzbank AG, UniCreditBank, Promsvyazbank JSC և այլ հաստատություններ, թույլ են տալիս Բանկին՝ հաճախորդների դրամային և արտարժույթային փոխանցումներն իրականացնել սեղմ ժամկետներում և նվազագույն ծախսերով: Նոր ծառայությունների մատուցմանը և հաճախորդների թվի աճին զուգընթաց 2007թ.-ին զգալիորեն աճել է ինչպես ՀՀ դրամով թղթակցային հաշիվների շրջանառությունը՝ կազմելով 270 մլրդ ՀՀ դրամ՝ 2006թ.-ի 150,5 մլրդ ՀՀ դրամի համեմատությամբ,

այնպես էլ արտարժույթով թղթակցային հաշիվների շրջանառությունը՝ դրամային արտահայտությամբ կազմելով 195,5 մլրդ ՀՀ դրամ՝ 2006թ. 95,7 մլրդ ՀՀ դրամի համեմատությամբ:

Օգտագործելով իր թղթակից բանկերի ցանցը՝ ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ն իր հաճախորդներին և գործընկերներին առաջարկում է տեղական և միջազգային շուկաներում արտարժույթի փոխանակման մրցունակ փոխարժեքներ՝ ցուցաբերելով անհատական մոտեցում և փոխանակման օպերատիվություն:

Ավանդներ

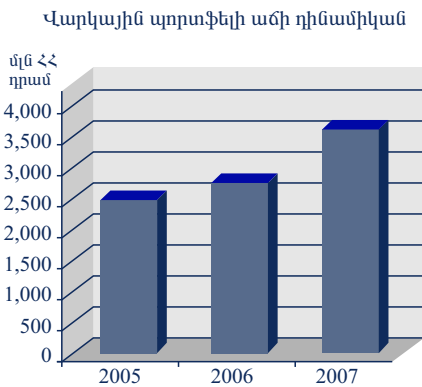
Բանկն առաջարկում է հաճախորդների ազատ միջոցների տեղաբաշխման պահանջները բավարարող ներդրումային լայն հնարավորություններով ավանդային ծրագրեր, որոնք թույլ են տալիս ստանալ երաշխավորված եկամուտ և ընտրել ավանդներ՝ ըստ արտարժույթի տեսակի, մարման ժամանակահատվածի, տոկոսագումարների վճարման պարբերականության: Մասնավորապես, իրավաբանական անձանց ուշադրությանն են արժանի կարճաժամկետ (սկսած 7 օրից) ժամկետային ավանդները: Ֆինանսական շուկայի փոփոխություններին զուգընթաց Բանկն օպերատիվորեն վերանայում է ավանդների տոկոսադրույքները՝ առաջարկելով շուկայում մրցունակ տոկոսադրույքներ:

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ը հայկական շուկայում եզակի բանկերից է, որն իր կորպորատիվ հաճախորդների բանկային ցախահանջ հաշիվների մնացորդների դիմաց վճարում է մրցունակ տոկոսադրույքներ: 2007թ.-ին կտրուկ աճել է Բանկում ներդրված ավանդների ծավալը՝ 31.12.2007թ.-ի դրությամբ կազմելով մոտ 7 մլրդ ՀՀ դրամ՝ 2006թ.-ի վերջի դրությամբ 1,6 մլրդ ՀՀ դրամի համեմատությամբ:

Վարկավորում

Բանկը, հավատարիմ մնալով հիմնադրման պահին ամրագրված սկզբունքներին և առաջնորդվելով Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված վարկային քաղաքականությամբ, շարունակում է իր կորպորատիվ հաճախորդների բիզնես-ծրագրերի և ընթացիկ ֆինանսավորումը:

2007թ.-ի ընթացքում Բանկը տրամադրել է մոտ 4 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարի վարկ: 31.12.2007թ.-ի դրությամբ ընդհանուր վարկային պորտֆելը կազմել է 3,4 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ աճելով 34%-ով:

Շուրջ 17%-ով ավելացել է վարկային ներդրումներից ստացված տոկոսային եկամուտների ծավալը: Վարկային ներդրումների միջին եկամտաբերությունը էական փոփո-

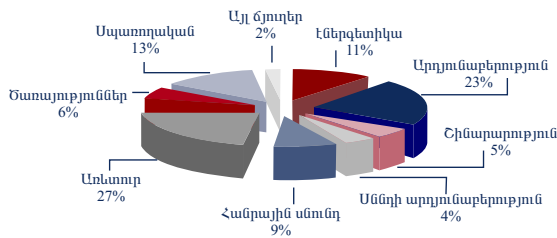
խություն չի կրել՝ մնալով 14.6% ցուցանիշի վրա (նախկին 14.5% ցուցանիշի փոխարեն): Հատկանշական է նաև, որ նշված վարկային պորտֆելը 100%-ով բաղկացած է ստանդարտ, այսինքն՝ ոչ խնդրահարույց ակտիվներից:

Վարկային պորտֆելը 100%-ով բաղկացած է ստանդարտ ակտիվներից

Վարկային ռիսկերի զսպման և կառավարման տեսանկյունից լուրջ ուշադրություն է դարձվում վարկային պորտֆելի կառուց-

վածքի դիվերսիֆիկացիային, ինչը հնարավորություն է տալիս Բանկին տնտեսության կոնկրետ բնագավառում կամ արտաբժութային շուկայում հնարավոր ճգնաժամային իրավիճակների պարագայում զերծ մնալ անկանխատեսելի և էական ռիսկերից:

Վարկային պորտֆելի կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի

2007թ.-ի ընթացքում Բանկը Գերմանահայկական հիմնադրամի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» ծրագրի շրջանակներում տրամադրել է առաջին վարկը, որի պայմանագրային գումարը կազմել է 167,5 մլն ՀՀ դրամ:

Ֆակտորինգ

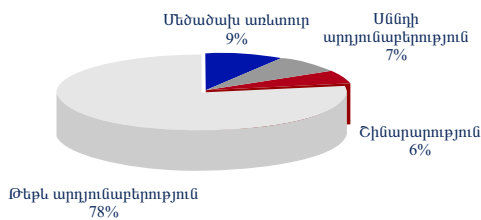
Հաճախորդների կարճաժամկետ ֆինանսավորման կարիքները բավարարելու նպատակով և հաշվի առնելով վերջիններիս կողմից ներկայացված պահանջարկը՝ Բանկը 2006թ. վերջին սկսեց քայլեր ձեռնարկել ֆակտորինգի (դրամական պահանջի զիջման դիմաց ֆինանսավորում) ներդրման ուղղությամբ: Բանկի աշխատակիցները մասնակցեցին

արտասահմանում և միջազգային կազմակերպությունների կողմից Հայաստանում կազմակերպված վերապատրաստման դասընթացներին, որտեղ բացի ներքին ֆակտորինգի գծով փորձի փոխանակումից ուսումնասիրվեց նաև միջազգային ֆակտորինգի համաշխարհային փորձը՝ հետագայում կիրառելու նպատակով: Այս ամենի արդյունքում մշակվեցին ֆակտորինգային ծառայությունների մատուցման և ռիսկերի գնահատման կարգեր: Դրան զուգահեռ Բանկի կողմից կատարվեցին նաև մարքեթինգային հետազոտություններ ֆակտորինգի հայկական շուկայի առավել հեռանկարային հատվածների բացահայտման նպատակով:

Ֆակտորինգային ծառայության մատուցումն ակտիվացավ 2007թ.-ի երկրորդ կեսից՝ պայմանավորված ֆակտորինգով հետաքրքրված նոր հաճախորդների ներգրավմամբ: 2007թ.-ի ընթացքում իրականացվել են 322 մլն ՀՀ դրամ ծավալով ֆակտորինգային գործարքներ, իսկ ֆակտորինգային պորտֆելի ծավալը ղեկտենքերի վերջի դրությամբ կազմում էր 137,3 մլն ՀՀ դրամ:

Ֆակտորինգային պորտֆելի կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի 31.12.2007թ.-ի դրությամբ

Տարվա ընթացքում Բանկը միջազգային և պետական կազմակերպությունների հետ համատեղ կազմակերպել է սեմինարներ, որոնց ընթացքում պոտենցիալ հաճախորդներին ներկայացվել են ֆակտորինգային ծառայու-

թյունների կիրառման առավելությունները, դրանց իրականացման սխեմաները, ինչպես նաև Բանկի ձեռքբերումները այդ ոլորտում: Օգոստոսին FCI (Factors Chain International) միջազգային ֆակտորինգային և ասոցիացիայի գազաթնաժողովին մասնակցությունից հետո Բանկն այդ կազմակերպությանը ներկայացրեց անդամակցության հայտ, որը հաստատվեց

**ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ը
2008թ.-ի հունվարին դարձավ
Factors Chain International
առաջատար ֆակտորինգային
ընկերությունների միջազգային
ցանցի անդամ**

2008թ. հունվարին: Այս անդամակցությունը Բանկին հնարավորություն է տալիս ֆակտորինգային ծառայություններ մատուցել շուրջ 70 երկրներում առանց գործընկեր բանկերի երկարաժամկետ որոնման, փաստաթղթաշրջանառության

և պայմանագրային բազայի երկարատև համաձայնեցման, երկրների միջև եղած օրենսդրական և այլ իրավաբանական անհամապատասխանություններից բխող խնդիրների լրացուցիչ հարթեցման:

Ակրեդիտիվ և երաշխիքներ

Բանկն իր հաճախորդներին առաջարկում է միջազգային առևտրի ֆինանսավորման համար նախատեսված ֆինանսական գործիքներ (փաստաթղթային ակրեդիտիվ, ինկաստ, երաշխիք), որոնք ձեռնտու են ինչպես արտահանողներին, այնպես էլ ներմուծողներին և թույլ են տալիս նվազեցնել առևտրային ռիսկերն ու պարզեցնել վճարման գործընթացները: Ավելին՝ շնորհիվ փորձառու անձնակազմի, գործընկեր բանկերի ցանցի և տեխնոլոգիաների իմացության՝ Բանկը հուսալի միջոցորդ է միջազգային առևտրում փոխշահավետ գործունեություն ծավալելիս: 2007թ.-ի ընթացքում Բանկը տրամադրել է պայմանագրի կատարման և տեղեկատվության երաշխիքներ՝ մոտ 24 մլն ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով:

Դիրքային գործունեություն

Բանկը 2007թ.-ի ընթացքում շարունակել է ակտիվորեն իրականացնել ՀՀ պետական արժեթղթերով գործառնություններ ներքին ֆինանսական շուկայում: Այսպես՝ տարվա ընթացքում երկրորդային շուկայում Բանկն իրականացրել է մոտ 34,1 մլրդ ՀՀ դրամ անվանական արժեթով պարտատոմսերի առք ու վաճառք, որը նախորդ տարվա ցուցանիշը գերազանցում է գրեթե 25%-ով, իսկ պարտատոմսերով իրականացված ռեպո գործառնությունների ծավալը կազմել է ավելի քան 82,5 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ ավելանալով ավելի քան 80%-ով: Չուգահեռաբար Բանկը պահպանել է իր մասնակցության ակտիվությունը նաև առաջնային տեղաբաշխումներին՝ տարվա ընթացքում գնելով մոտ 8,2 մլրդ ՀՀ դրամ անվանական արժեթով պարտատոմսեր, ինչը 173%-ով ավելին է, քան 2006թ.-ին: Այդ ակտիվության շնորհիվ է, որ 2007թ.-ին Բանկը պահպանեց պետական պարտքի կառավարման գծով ՀՀ կառավարության գործակալի կարգավիճակը:

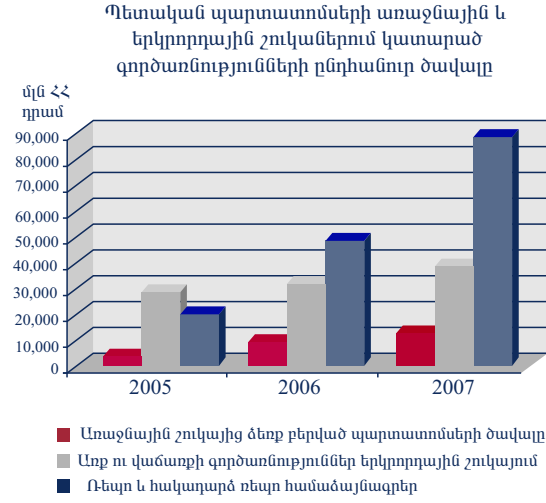
2007թ.-ին Բանկը պահպանեց պետական պարտքի կառավարման գծով ՀՀ կառավարության գործակալի կարգավիճակը

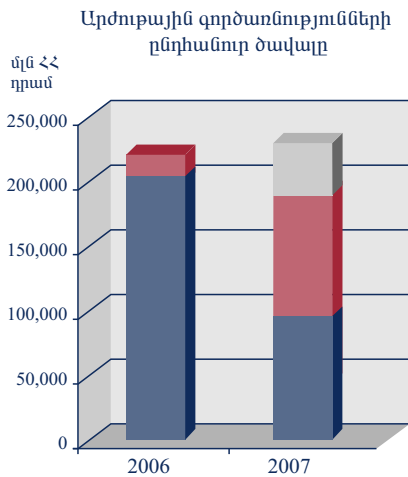
Տարվա ընթացքում Բանկը շարունակել է մասնակցել Հայաստանի ֆոնդային բորսայում իրականացվող արտարժույթի առք ու վաճառքի սակարկություններին, հանդես է եկել միջբանկային անկանխիկ արտարժույթային շուկայում՝ իրականացնելով միջազգային հիմնական փոխարկելի արժույթներով առք ու վաճառքի գործառնություններ, որոնց ընդհանուր ծավալը

կազմել է մոտ 85,5 մլրդ դրամ: 2007թ.-ին Բանկն ավելացրել է արտարժույթային ֆորվարդ գործիքներով իրականացվող գործարքների ծավալը, որը կազմել է ավելի քան 250 մլն ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ աճելով գրեթե 5 անգամ:

Ինչ վերաբերում է արտարժույթային սվոպ գործիքներով իրականացվող գործարքներին, ապա այս գծով հաշվետու տարվա ընթացքում միջբանկային շուկայում Բանկն իրականացրել է շուրջ 100 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով գործառնություններ՝ նախորդ տարվա ցուցանիշը գերազանցելով ավելի քան 10 անգամ: Ընդ որում, նշված ծավալի զգալի մասը ձևավորվել է արտասահմանյան շուկաներում ծավալած Բանկի գործունեությունից: Հատկանշական է, որ տարվա ընթացքում Բանկն իր հաճախորդների հետ նույնպես սկսել է իրականացնել սվոպ գործարքներ, որոնց ծավալը 2007թ.-ի ընթացքում կազմել է մոտ 2,8 մլրդ ՀՀ դրամ:

2007թ.-ի երկրորդ կիսամյակից Բանկն ակտիվ գործունեություն է սկսել ծավալել բանկային ոսկու ստանդարտացված ձուլակրտորներով՝ դրանցով տարվա ընթացքում իրականացնելով շուրջ 30,5 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով առք ու վաճառքի գործառնություններ:

- Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններ
- Արժուրային ֆորվարդ և սվոփ գործարքներ
- Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներով գործառնություններ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն պատկանում է ՀՀ տարածքում գործող այն եզակի բանկերի թվին, որոնք իրականացնում են ՀՀ դրամի, ՀՀ պետական պարտատոմսերի և արտարժուրային ֆորվարդ ու սվոփ գործիքների գնանշում Reuters համակարգում, ինչպես նաև ՀՀ դրամի և հիմնական արտարժույթների, ՀՀ պետական և կորպորատիվ պարտատոմսերի, արտարժուրային ֆորվարդային գործիքների, միջբանկային ավանդային և ռեպո գործառնությունների տոկոսադրույքների գնանշում Bloomberg տեղեկատվական համակարգի՝ Բանկին պատկանող էջում:

Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալում ինչպես ՀՀ տարածքում՝ բանկերում տեղաբաշխելով և ներգրավելով կարճաժամկետ ու միջնաժամկետ դեպոզիտներ, այնպես էլ միջազգային փողի շուկայում՝ ներդնելով դեպոզիտներ արտասահմանյան առաջնակարգ բանկերում: Վերջիններիս ընդհանուր ծավալը դրամային արտահայտությամբ կազմել է 171 մլրդ դրամ:

Բանկը շարունակում է ներդրումներ իրա-

կանացնել Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերում, ՀՀ ԿԲ-ի կողմից վարկանիշ ստացած կազմակերպությունների կողմից թողարկված կորպորատիվ արժեթղթերում, զարգացած երկրների ֆիքսված եկամտաբերությամբ արժեթղթերում, մասնավորապես՝ ԱՄՆ-ի, եվրոպական երկրների, Ռուսաստանի Դաշնության, ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ նորմատիվային դաշտի և Բանկի խորհրդի կողմից ընդունելի ռիսկի շրջանակներում ներդրումային վարկանիշ (investment grade) ունեցող այլ երկրների պետական պարտատոմսերում և կորպորատիվ արժեթղթերում: 2007թ.-ին Բանկն ավելացրել է ներդրումները միջազգային ներդրումային հիմնադրամների փայերում, ինչպես նաև գործառնություններ է իրականացրել միջազգային ինդեքսների և բաժնետոմսերի տարբերության պայմանագրերով՝ մոտ 290 մլն ՀՀ դրամ ծավալով: Վերջինս Բանկի համար չի հանդիսանում երկարաժամկետ ներդրումային գործիք, այլ գործիքակազմ ընդլայնելու և հաճախորդներին ներդրումային նոր հնարավորություններ առաջարկելու նպատակ է հետապնդում:

Բրոքերային գործունեություն արժեթղթերի շուկայում

Բանկի ռազմավարական ուղղություններից է միջազգային չափանիշներին համապատասխան ներդրումային բանկային ծառայությունների, այդ թվում, արժեթղթերի շուկայում բրոքերային ծառայությունների մատուցումը Բանկի հաճախորդներին: Այդ նպատակով Բանկն իր ստեղծման օրվանից ակտիվ գործունեություն է իրականացրել նշված ոլորտում մատուցվող ծառայությունների ամբողջականությունն ապահովելու նպատակով: Նախ և առաջ, Բանկն աշխատանքներ է վարել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից համապատասխան

լիցենզիաների ստացման ուղղությամբ: Մասնավորապես՝ Բանկի մեկ տասնյակից ավելի աշխատակիցներ հանձնել են մասնագիտական որակավորման քննություններ և ստացել համապատասխան վկայականներ, ներդրվել են լուրջ ենթակառուցվածքներ, ձևավորվել են գործընկերային մի շարք հարաբերություններ ինչպես հայաստանյան, այնպես էլ արտերկրի ընկերությունների հետ: Բացի այդ, Բանկն ակտիվ մասնակցություն է ունեցել ՀՀ արժեթղթերի շուկայի և ֆինանսական միջնորդության ոլորտի օրենսդրական դաշտի բարեփոխումներին վերաբերող նախաձեռնություններում: Մասնավորապես՝ Բանկն այս ասպարեզում լուրջ համագործակցություն է ծավալել ՀՀ կենտրոնական բանկի և տարբեր միջազգային կառույցների ու կազմակերպությունների հետ (OMX, FSDP, Համաշխարհային բանկ)՝ իր առաջարկությունները և տեսակետները ներկայացնելով կազմակերպված քննարկումների ժամանակ:

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ն առաջինն էր ՀՀ բանկային համակարգում, որին շնորհվեցին արժեթղթերի շուկայում բրոքերային և պահառուական գործունեությունների իրականացման լիցենզիաներ

Այս ամենի արդյունքում, 2007թ. մայիսի 30-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից Բանկին շնորհվեցին արժեթղթերի շուկայում բրոքերային և պահառուական գործունեությունների իրականացման լիցենզիաներ, որն, ի դեպ, նախադեպը չէր ունեցել ՀՀ բանկային համակարգում:

2007թ-ին Բանկը դարձել է ՀՀ ֆոնդային բորսայի անդամ

Լիցենզիաների ստացումը թույլ տվեց Բանկին՝ իր հաճախորդներին առաջարկել ներդրումային նոր գործիքներ, մասնավորապես՝ ամերիկյան, եվրոպական և ռուսական ընկերությունների և ներդրումային հիմնադրամների բաժնետոմսեր, պետական և կորպորատիվ պարտատոմսեր, ապրանքային ֆյուչերսներ, ինչպես նաև ներդրումային ծառայու-

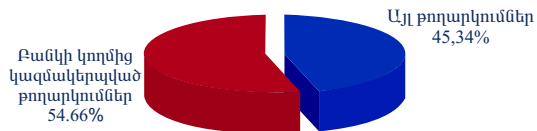
թյունների կոմպլեքս փաթեթ՝ ներառյալ օտարերկրյա արժեթղթերով մարժինալ և ռեպո գործառնություններ, ինչպես նաև հայկական և արտասահմանյան արժեթղթերի պահառության ծառայություններ:

2007թ.-ի ընթացքում Բանկն առաջինն էր նաև ՀՀ բանկային համակարգում, որն անդամակցեց Հայաստանի ֆոնդային բորսային՝ մասնակից դառնալով կորպորատիվ արժեթղթերի հարթակներում իրականացվող սակարկություններին՝ դրանով իսկ էլ ավելի ընդգծելով իր ուրույն տեղը ներդրումային բանկային ծառայությունների ոլորտում:

Կորպորատիվ պարտատոմսերի թողարկումներ

2007թ.-ը բեկումնային տարի էր ինչպես կորպորատիվ պարտատոմսերի շուկայում, այնպես էլ Բանկի կողմից կորպորատիվ պարտատոմսերի թողարկման ծրագրերի իրականացման առումով: 2007թ.-ի ընթացքում հայաստանյան 4 ոչ ֆինանսական կազմակերպությունների և 1 առևտրային բանկի կողմից իրականացվել է կորպորատիվ պարտատոմսերի 7 թողարկում՝ 2,72 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր անվանական արժեքով:

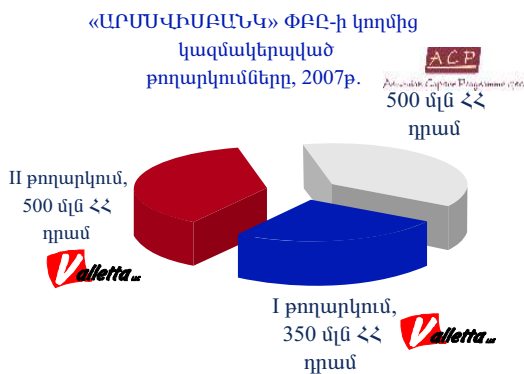
Ոչ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերը 2007թ.-ին

Բանկի կողմից 2007 թվականի ընթացքում կազմակերպվել է 1,35 մլրդ ՀՀ դրամ ծավալի 3 թողարկում, որոնց տեսակարար կշիռը ոչ

Ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր ծավալում կազմել է գերակշիռ մասը՝ 54.67%: Ընդ որում, Բանկն այդ գործունեությամբ սկսել է ակտիվորեն զբաղվել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեության լիցենզիաներ ստանալուց հետո:

Բանկը կազմակերպել է 2 խոշոր ընկերությունների արժեթղթերի թողարկումը և հանդես է եկել որպես գլխավոր տեղաբաշխող

Նշված թողարկումների տեղաբաշխման գործընթացում Բանկի կողմից կիրառվել են զարգացած ֆինանսական շուկաներում կիրառվող ժամանակակից տեխնոլոգիաներ, մասնավորապես՝ նշված երեք ծրագրերն իրականացվել են երաշխավորված տեղաբաշխման եղանակով, այսինքն՝ անկախ տեղաբաշխման արդյունքներից՝ Բանկը ցուցաբերել է պարտատոմսերի ամբողջ ծավալի ձեռք բերման պատրաստակամություն: Ավելին՝ պարտատոմսերի տեղաբաշխումներն իրականացվել են ինչպես տեղաբաշխողների սինդիկատ ձևավորելու, այնպես էլ բաժանորդագրություն կազմակերպելու միջոցով, մասնավորապես՝ տեղաբաշխված պարտատոմսերի շուրջ 85%-ը կամ 1,15 մլրդ ՀՀ դրամ ծավալը տեղաբաշխվել է սինդիկատի անդամների միջև, իսկ շուրջ 15%-ը կամ 200 մլն ՀՀ դրամ ծավալը տեղաբաշխվել է բաժանորդագրության միջոցով՝ հնարա-

վորություն տալով փոքր ներդրողներին ուղղակիորեն մասնակցել պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխմանը:

Նշված թողարկումների կազմակերպման ընթացքում Բանկը համագործակցել է թողարկող ընկերությունների հետ պարտատոմսերի տեղաբաշխման կապակցությամբ մարկետինգային միջոցառումների իրականացման գործում, մասնավորապես՝ կազմակերպվել է պարտատոմսերի տեղաբաշխման 2 շոփանդես (Road Show)՝ ֆինանսական շուկայի ակտիվ մասնակիցների և պոտենցիալ ներդրողների մասնակցությամբ:

Բանկը մասնակցել է նաև պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման գործընթացների վերաբերյալ հրապարակայնորեն տեղեկատվության տարածման աշխատանքներին՝ մամուլի հրապարակումների պատրաստման, հոդվածների տպագրման, բուկլետների և բացատրական այլ նյութերի նախապատրաստման, հարցազրույցների տրամադրման, ինչպես նաև սեփական ինտերնետային կայքում կարևոր նշանակություն ունեցող տեղեկատվության բացահայտման միջոցով: Բանկի կողմից նշված պարտատոմսերի տեղաբաշխման աշխատանքների ավարտից հետո իրականացվել են նաև աշխատանքներ պարտատոմսերի երկրորդային շուկայի ակտիվացման ուղղությամբ, մասնավորապես՝ Բանկի կողմից տեղաբաշխված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում, որտեղ Բանկը տվյալ պարտատոմսերի գծով միաժամանակ հանդես է գալիս որպես մարկետ մեյքեր: Ավելին՝ Բանկը գնանշում է իր կողմից տեղաբաշխված պարտատոմսերը Bloomberg միջազգային տեղեկատվական համակարգում՝ Բանկի անունով բացված ASWI տեղեկատվական էջում:

ՇԻՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Մենք հոգում ենք մեր համբավի
մասին, այդ իսկ պատճառով
բարձր ենք գնահատում
վստահությունը և գործնական
էթիկան

ԿՈՐՊՈՐԱՏԻՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Կարևորելով արդյունավետ կորպորատիվ կառավարման համակարգի ներդրումը՝ Բանկն իր կորպորատիվ կառավարման համակարգը կառուցել է «սահմանափակումների և հակակշիռների» (checks and balances) միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքների հիման վրա, որն արտահայտվում է իր գործունեության ընթացքում հետևյալ հիմնական դրույթների անվերապահորեն կիրառմամբ՝

- լիազորությունների և պարտականությունների հստակ տարանջատում,
- Բաժնետիրոջ, Խորհրդի, Գործադիր մարմնի, Ներքին և Արտաքին աուդիտորների միջև արդյունավետ համագործակցություն,
- հուսալի ներքին հսկողության համակարգի առկայություն, որն ապահովում է ռիսկերի անընդհատ և շարունակական մոնիտորինգ,
- առավել ռիսկային ոլորտներում որոշումների կայացման կոլեկտիվություն,
- գործարքների և ռիսկային գործողությունների կատարում առնվազն երկու անձի մասնակցությամբ,
- հաշվետվողական և տեղեկատվական կայուն համակարգի առկայություն,
- կորպորատիվ վարքագծի արժեքների պահպանում,
- հստակ ձևակերպված ռազմավարական

ծրագրի առկայություն:

Որոշումների կայացման գործընթացը բարելավելու նպատակով 2007թ.-ին Բանկում ստեղծվել է որոշումների կայացման առանձին կոլեկտիվ մարմին՝ Տնօրինություն (Վարչություն): Վերջինիս են անցել նախկինում գործող

Ակտիվների և պասիվների կառավարման, ինչպես նաև Բյուջետային կոմիտեների գործառույթները: Տնօրինության իրավասություններից են Բանկի հեռանկարային զարգացման

**«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ում
ստեղծվել է
Տնօրինություն**

ծրագրի, Բանկի կարգերի ու կանոնակարգերի, վարչակազմակերպական կառուցվածքի, հաստիքացուցակի քննարկումն ու ներկայացումը Խորհրդի հաստատմանը, Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագների հաստատումը, Բանկի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից ներկայացված հաշվետվությունների և վերլուծությունների քննարկումը և այլն:

2008թ.-ի հունվարից Բանկը ներդրել է ֆինանսական տնօրենի գործառույթը՝ նպատակ ունենալով առավել ամբողջականորեն վերահսկել Բանկի ֆինանսական գործառնությունների պլանավորման, կորորդինացման և հաշվետվողականության ապահովման հարցերը:

ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Բանկի գործառնությունների աճին զուգընթաց փոփոխվել է նաև Բանկի կառուցվածքը և համալրվել է անձնակազմը: 2007թ.-ի ընթացքում մշակվել և ներդրվել է աշխատակիցների հավաքագրման և աշխատանքի ընդունման նոր համակարգ: Բանկը համալրել է իր անձնակազմը ինչպես փորձառու կադրերով, այնպես էլ երիտասարդ մասնագետներով (21 նոր աշխատակից), որոնք ակտիվորեն ներգրավվել են Բանկի աշխատանքներում և իրականացվող նախագծերում: Բանկի բոլոր աշխատակիցներն ունեն բարձրագույն կրթություն, որոնցից վեցը՝ տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածուի աստիճան, մեծամասնությունը տիրապետում է օտար լեզուների: Անձնակազմն առանձնանում է ոչ միայն իր փորձառությամբ, այլ նաև մասնագիտական խորը գիտելիքներով և անձնական հատկանիշներով: Աշխատակիցների միջին տարիքը կազմում է 29 տարեկան:

Բանկը մշտապես ուշադրություն է դարձնում սեփական կադրերի պատրաստման և վերապատրաստման աշխատանքներին ինչպես արդեն մատուցվող, այնպես էլ նախատեսվող ծառայությունների պատշաճ կազմակերպման

և իրականացման համար: Տարվա ընթացքում Բանկի աշխատակիցները մասնակցել են 73 տեղական և 7 արտասահմանյան կոնֆերանսների և վերապատրաստումների, մեկնել են 14 արտասահմանյան գործուղման: Բացի այդ, նոր աշխատակիցների իրազեկության բարձրացման և անհրաժեշտ գիտելիքների լիարժեք տիրապետման նպատակով Բանկի փորձառու կադրերի կողմից կազմակերպվել է 14 ներքին սեմինար:

Բանկը խրախուսում է նաև աշխատակիցների մասնագիտական որակավորման բարձրացումը. նշենք, որ տարվա ընթացքում Բանկի 14 աշխատակցի շնորհիվ են Արժեթղթերի շուկայում ընդհանուր մասնագիտական որակավորման և Արժեթղթերի շուկայում պահառուի մասնագետի որակավորման հավաստագրեր:

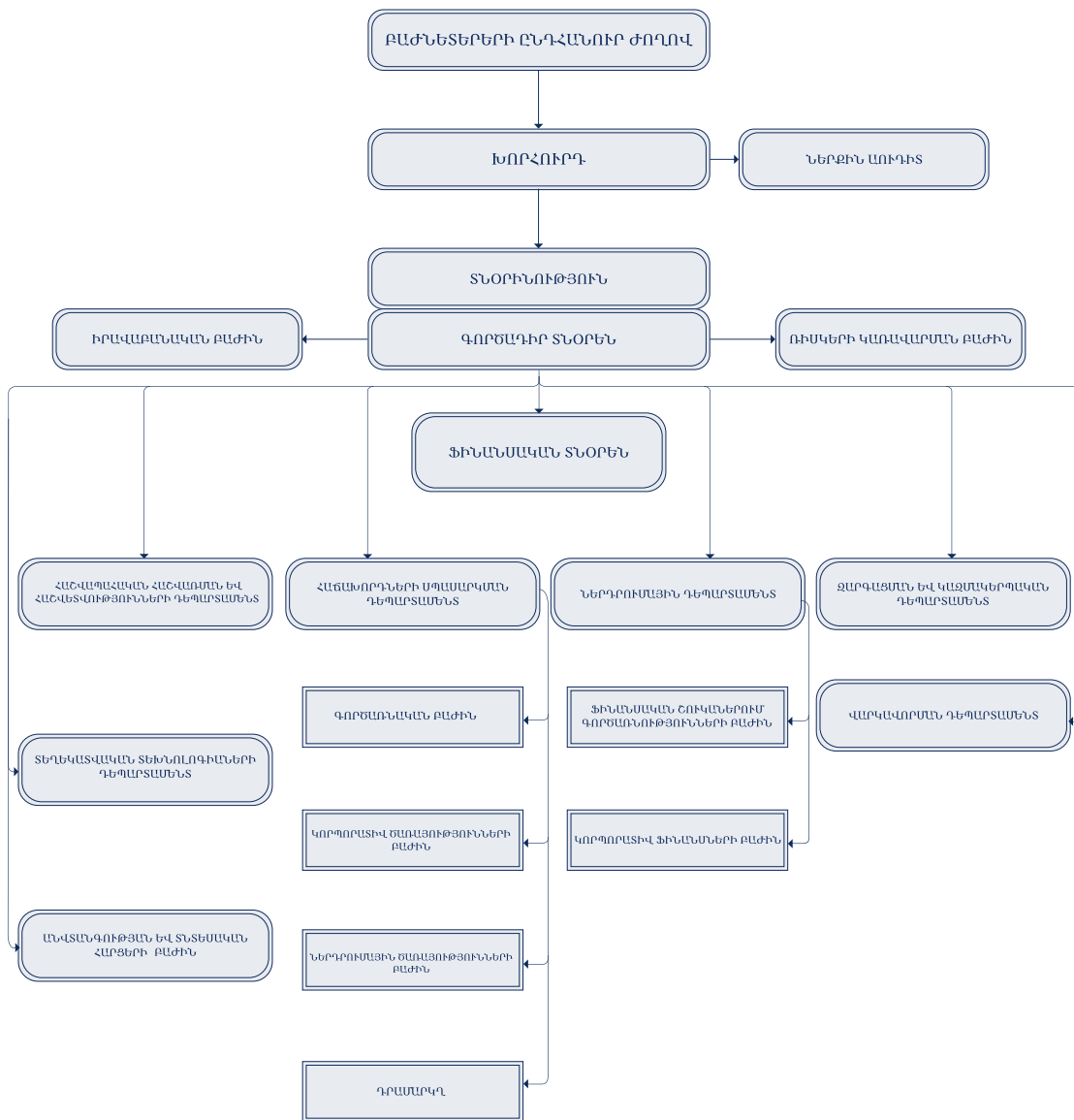
2007թ.-ին Բանկի աշխատակիցների համար հայտարարվել է վերլուծական թեմաների մրցույթ: Մրցույթի արդյունքում լավագույնը ճանաչված թեմաների հեղինակները ստացել են պատվոգրեր և դրամական պարգևներ:

Բանկի գործունեության և զարգացման փուլերին համահունչ երկու անգամ վերանայվել է Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը:

Արհեստավարժ, հմուտ և փորձառու անձնակազմը օգնում է «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»-ին բացահայտել և կանխատեսել հաճախորդների կարիքները և ժամանակին հանդես գալ բարձրակարգ ֆինանսական լուծումներով

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ

ՇՐՋԱՀԱՅԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կիրառելով որոշումների
կայացման կոլեգիալության
սկզբունքը՝ մենք ապահովում
ենք վերջիններիս կայացման
արդյունավետությունը՝
տարբերակելով ռիսկերը, դրանք
դարձնելով վերահսկելի և
կանխատեսելի

ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Ի սկզբանե Բանկի կառավարման մարմինները կարևորել են ռիսկերի արդյունավետ կառավարումը և դրանց անընդհատության ապահովումը: Ռիսկերի կառավարման գործընթացում ընդգրկված են ինչպես Բանկի Խորհուրդը, Գործադիր տնօրենը և Տնօրինությունը, այնպես էլ Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակիցը: Ռիսկերի վերլուծությունը կազմում է Բանկի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման անբաժանելի մասը

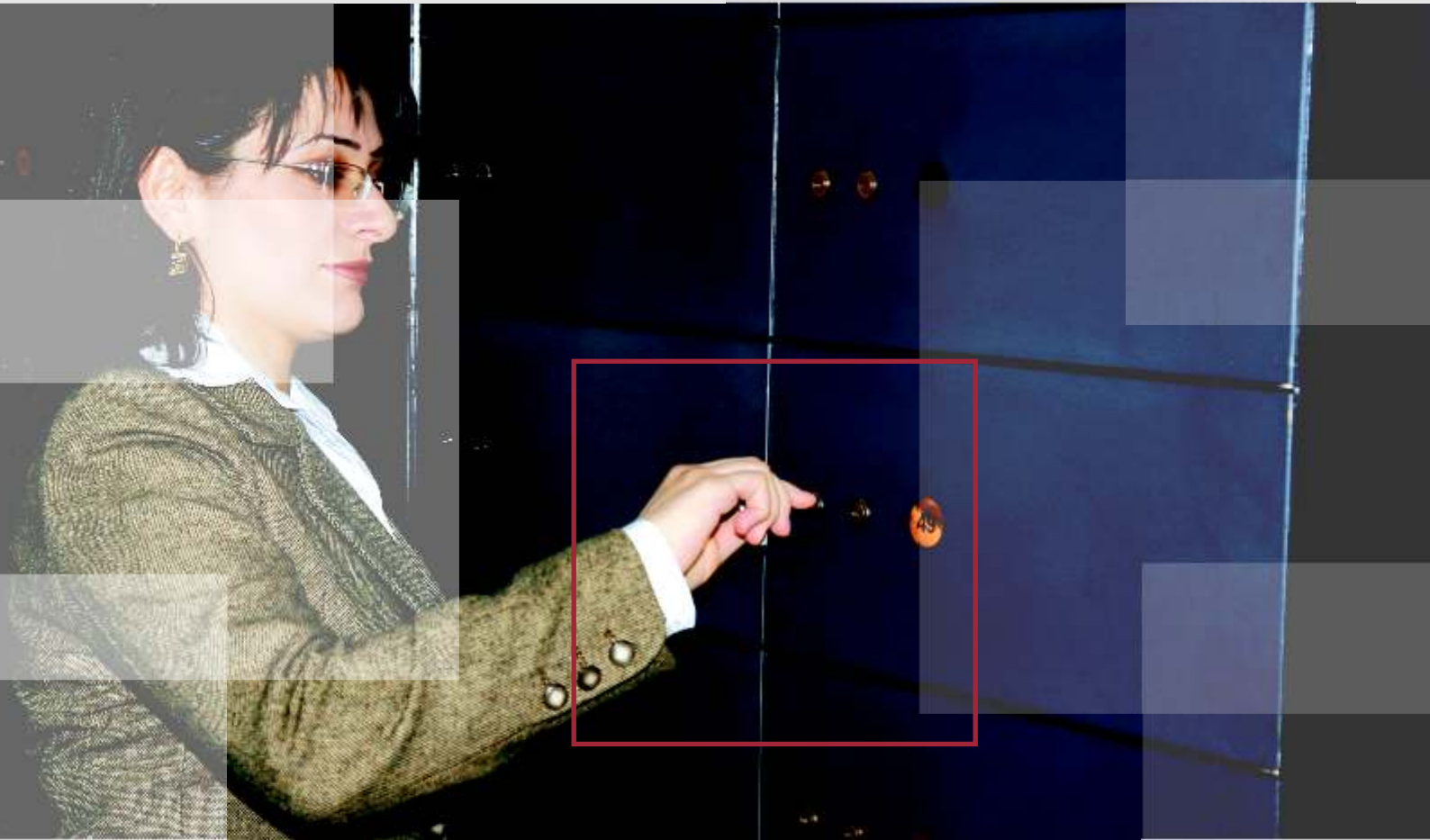
Բանկն ունի Ռիսկերի կառավարման առանձին ստորաբաժանում, որն անկախ է գործարքներ իրականացնող ստորաբաժանումներից և Բանկի գործառնությունների նկատմամբ իրականացնում է ինչպես ամենօրյա, այնպես էլ որոշակի պարբերականությամբ հսկողություն՝ ստուգելով առավել ռիսկային գործարքները և հետևելով Բանկի ներքին մորմատիվային դաշտին ու նպատակային ցուցանիշներին (benchmark):

Բանկում մշակված և ներդրված է վարկային, շուկայական, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգ՝ հիմնված ռիսկերի գնահատման և զսպման ժամանակակից մեթոդների և տեխնոլոգիաների վրա: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը, ըստ անհրաժեշտության, առաջարկներ է ներկայացնում ներդրումային ուղենիշների գործող ուղեցույցի և ներդրումային սահմանաչափերի վերանայման նպատակով՝ համապատասխանեցնելով ֆինանսական շուկաներում տվյալ պահին տիրող իրավիճակին: Պարբերաբար կիրառվում են սթրես քեստերի մոդելներ՝ բանկին բնորոշ ռիսկերի ուսումնասիրության նպատակով: Բանկում գործում են վարկային ռիսկի գնահատման, արտարժույթային (փոխարկային և ածանցյալ)

գործառնությունների սահմանաչափերի որոշման մեթոդական ուղեցույցներ: Շուկայական ռիսկի գնահատման համար կիրառվում է տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման հիմնական տարրերից մեկը՝ ժամկետայնության ճեղքվածքի (GAP) մոդելը:

Բանկում գործում է Ներքին աուդիտի ստորաբաժանում, որը վերահսկում է Բանկի Խորհրդի և Գործադիր մարմնի կողմից ընդունված ներքին ակտերի՝ (քաղաքականություններ, կանոնակարգեր, կարգեր և այլն) Բանկի գործունեությանը համապատասխանելու գործոնը, ինչպես նաև ստուգումների միջոցով բացահայտում է ռիսկերը:

Բանկում գործում են խորհրդատվական և որոշումներ կայացնող կոլեգիալ մարմիններ՝ Վարկային, Ներդրումային, Ֆինանսական դիտարկումների, Գործունեության համապատասխանության հսկման և Հաճախորդների հետ հարաբերությունների կառավարման կոմիտեներ, իսկ 2008թ.-ից նաև՝ Տնօրինություն: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կանոնակարգում է Բանկի Խորհուրդը, որը հաստատում է սահմանաչափեր, ուղենիշներ, ներդրումային ուղեցույցներ, վարկառուների և գործընկերների ընտրության չափանիշներ, գրավների նկատմամբ պահանջներ և այլն, որոնք սահմանափակում են Բանկի վարկային և շուկայական ռիսկերը: Բանկի գործառնական ռիսկերը սահմանափակելու նպատակով Բանկում բոլոր գործառնությունները կատարվում են առնվազն երկու անձի (աշխատակցի) մասնակցությամբ: Բանկում գործում են աշխատակիցների իրավասությունները և պարտականությունները հստակ տարանջատող ներքին ակտեր, ինչպես նաև «խաչվող» հաշվետվությունների համակարգ:

ԿՈՆՖԻԴԵՆՑԻԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Ղեկավարվելով ՀՀ
օրենսդրությամբ և հավատարիմ
մնալով փրայվիթ բենֆինգի
սկզբունքներին՝ մենք
պահպանում ենք մեր
հաճախորդների վերաբերյալ
տեղեկատվության
անձեռնմխելիությունը

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն կարևորում է տեխնիկական համապատասխան հազեցվածության և տեղեկատվական ապահովման հարցերը և իր գործունեության հենց սկզբից շարունակաբար աշխատանքներ է տարել՝ միանալով ներքին ու միջազգային վճարային և տեղեկատվական համակարգերին (BankMail, CBANet, SWIFT, Bloomberg, Reuters): Ներկայումս Բանկը շարունակում է վերոնշյալ ֆինանսական տեղեկատվական համակարգերը տրամադրող ընկերությունների հետ համագործակցությունը՝ իր զարգացմանն ուղղված հետագա քայլերին համահունչ:

2007թ.-ին տեղի է ունեցել Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ենթակառուցվածքի աճ (նոր համակարգերի ներդրում, նոր տեխնիկայի ձեռքբերում, հեռախոսացանցերի ընդլայնում և այլն): Հզորացվել են առկա բոլոր սերվերները, որոնք էլ ավելի են արագացրել վճարահաշվարկային ծառայությունների մատուցումը, բոլոր համակարգերի աշխատանքը, ինչպես նաև ապահովում են Բանկի բոլոր համակարգերի աշխատանքի անընդհատությունը և անվտանգությունը: Կատարվել է առկա ծրագրերի անցում նոր տարբերակների:

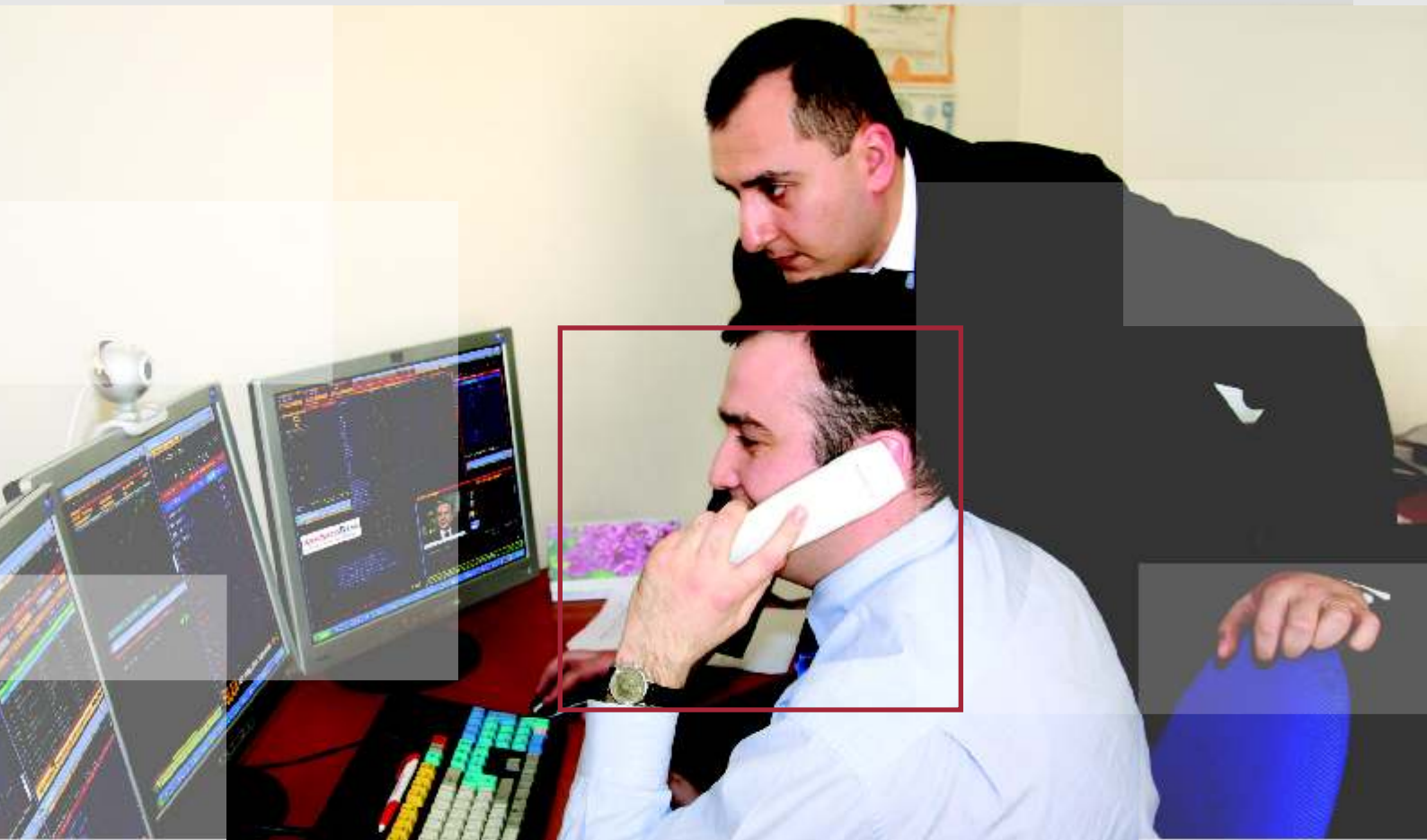
Ստեղծվել են տաք պահուստային համակարգեր, որոնք ապահովում են սերվերի անընդհատ աշխատանքը և հզորությունների բաշխումը:

Քայլեր են ձեռնարկվել օնլայն բանկային ծառայությունների մատուցման բարելավման ուղղությամբ, ինչը Բանկի հաճախորդներին թույլ է տալիս ցանկացած վայրից և օրվա ցանկացած պահի տեղեկատվություն ստանալ իրենց հաշվի մնացորդի, կատարված գործառնությունների վերաբերյալ, իրականացնել փոխանցումներ և փոխարկումներ:

Մշակվել է Բանկի կայքի նոր տարբերակ, որն առավել համահունչ է Բանկի զարգացման ներկա փուլին: Այն պարունակում է ավելի ծավալուն տեղեկատվություն:

2007թ.-ին ՏՏ դեպարտամենտում ստեղծվել է ՏԱՊ-ի (Տեղեկատվական անվտանգության պատասխանատու) հաստիքը, ինչը թույլ է տվել տարանջատել ՏՏ անվտանգության ֆունկցիաները ադմինիստրատորների ֆունկցիաներից, որը նպաստում է վերահսկելիության բարձրացմանը և նվազեցնում է ռիսկերը: ՏԱՊ-ի շնորհիվ դեպարտամենտում գործող կանոնակարգերը վերանայվել և համապատասխանեցվել են "COBIT" միջազգային ստանդարտներին, մշակվել է կատարվելիք քայլերի ժամանակացույց, ըստ որի Բանկում բոլոր գործընթացները պետք է համապատասխանեցվեն միջազգային ստանդարտներին:

ՊՐՈՖԵՍԻՈՆԱԼԻԶՄ

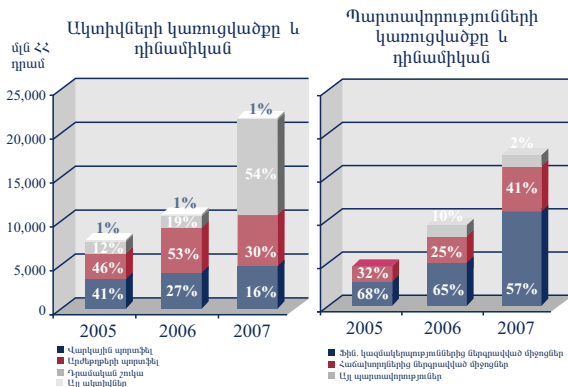
Լավագույն արդյունքների հասնելու նպատակով՝ մեր փորձառու և առաջադեմ մասնագետները մշտապես բարձրացնում են իրենց մասնագիտական պատրաստվածությունը և փոխանակվում են իրենց գիտելիքներով և փորձով

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն ավարտել է իր գործունեության երրորդ տարին՝ բոլոր հիմնական ցուցանիշների գծով գրանցելով էական աճ:

2007թ.-ին Բանկի ընդհանուր ակտիվներն աճել են 122%-ով կամ 11,52 մլրդ ՀՀ դրամով՝ կազմելով 20,94 մլրդ ՀՀ դրամ: Ակտիվների աճի հիմնական մասը բաժին է ընկել դրամական շուկայի գործիքներին, որոնց աճը կազմել է մոտ 8,4 մլրդ ՀՀ դրամ: Վարկային պորտֆելի աճը կազմել է 34%՝ 2007թ.-ի վերջին հասնելով 3,4 մլրդ ՀՀ դրամի: Արժեթղթերի պորտֆելը 2007թ.-ի վերջի դրությամբ կազմել է 6,2 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատությամբ աճելով 1,2 մլրդ ՀՀ դրամով կամ 24%-ով: Արդյունքում վարկերի և արժեթղթերի տեսակարար կշիռը ընդհանուր ակտիվներում կազմել է համապատասխանաբար 16% և 30%:

2007թ.-ի վերջի դրությամբ Բանկի ընդհանուր կապիտալը կազմել է 3,94 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա նկատմամբ աճելով 29%-ով, ընդ որում աճի հիմնական մասը բաժին է ընկել կանոնադրական կապիտալի համալրմանը, որն աճել է 25%-ով՝ արդյունքում կազմելով 3,75 մլրդ ՀՀ դրամ:

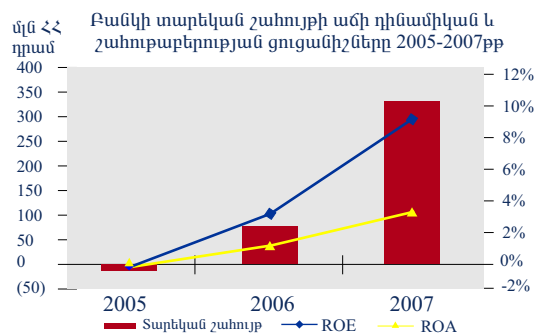

Հաշվետու տարում Բանկի ընդհանուր պարտավորությունները նախորդ ժամանակահատվածի համեմատությամբ աճել են 167%-ով կամ 10,64 մլրդ ՀՀ դրամով՝ կազմելով մոտ 17 մլրդ ՀՀ դրամ: Պարտավորությունների աճը հավասարապես բաժին է ընկել ֆինանսական կազմակերպություններից և հաճախորդներից ներգրավված միջոցներին: Ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցները աճել են 5,6

մլրդ ՀՀ դրամով կամ 136%-ով՝ կազմելով 9,8 մլրդ ՀՀ դրամ, իսկ հաճախորդներից ներգրավված միջոցները աճել են 5,4 մլրդ ՀՀ դրամով կամ ավելի քան 4 անգամ՝ կազմելով մոտ 7 մլրդ ՀՀ դրամ, ընդ որում՝ իրավաբանական անձանցից ներգրավված միջոցներն աճել են մոտ 16 անգամ, և նրանց տեսակարար կշիռը հաճախորդներից ներգրավված միջոցներում կազմել է 80%:

Բանկի գուտ տոկոսային եկամուտներն աճել են 35%-ով կամ 136,1 մլն ՀՀ դրամով՝ կազմելով 527,7 մլն ՀՀ դրամ, իսկ գուտ ոչ տոկոսային եկամուտը շարունակել է կազմել բացասական մեծություն՝ 139,5 մլն ՀՀ դրամ, սակայն նախորդ տարվա համեմատությամբ նվազել է 46%-ով: Վերջինս պայմանավորված է եղել ոչ տոկոսային եկամուտների աճով, որի հիմնական մասը՝ 56%-ը, բաժին է ընկել պետական պարտատոմսերի առք ու վաճառքից ստացված եկամտին: Տոկոսային եկամուտների աճը հիմնականում պայմանավորված է եղել վարկային ներդրումներից ստացված եկամտի 17% աճով և արժեթղթերում ներդրումներից ստացված եկամտի՝ ավելի քան 6 անգամ աճով, որոնց ընդհանուր տեսակարար կշիռը տոկոսային եկամուտներում կազմել է 87%:

2007թ.-ին Բանկի գուտ շահույթը կազմել է մոտ 334 մլն ՀՀ դրամ: 2006թ.-ի համեմատությամբ գրանցվել է շահույթի աճ մոտ 5 անգամ կամ ավելի քան 267,4 մլն ՀՀ դրամով: Արդյունքում Բանկի գործունեության սկզբից մինչև 2007թ.-ի դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակահատվածում Բանկի կուտակային չբաշխված շահույթը կազմել է մոտ 380 մլն ՀՀ դրամ, որից 20 մլն ՀՀ դրամը 2007թ.-ին ուղղվել է գլխավոր պահուստի համալրմանը:

Grant Thornton

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

Արմավիսբանկ Փակ Բաժնետիրական
Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2007թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Հաշվապահական հաշվեկշիռ	4
Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն Ամիո ՍՊԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. +374 10 260 964
Ֆ. +374 10 260 961

Grant Thornton Amyot LLC
8/1 Vagharshtyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T +374 10 260 964
F +374 10 260 961
www.gta.am

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը և խորհրդին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի («Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվապահական հաշվեկշիռը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվությունը

Բանկի տնօրինությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար: Այս պատասխանատվությունը ներառում է խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգի մշակումը, կիրառումը և պահպանումը, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականության ընտրությունը և կիրառումը, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարումը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի հիման վրա եզրակացություն արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այս ստանդարտները պահանջում են, որպեսզի մենք պահպանենք մասնագիտական վարքագծի կանոնները և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ երաշխիք, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական խեղաթյուրումներից:

Աուդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռքբերելու նպատակով ընթացակարգերի իրականացումը: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողության վրա, ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորն ուսումնասիրում է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհարժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգը, տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, սակայն ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության, տնօրինության կողմից կատարած հաշվապահական գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար հիմք են հանդիսանում մեր աուդիտորական եզրակացությունն արտահայտելու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

04 մարտի 2008թ.

Երևան

Գրանթ Թորնթոն Ամիո ՍՊԸ

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2007 դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)	2006 դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	807,373	625,864
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(279,685)	(234,285)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		527,688	391,579
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	37,554	14,007
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(12,853)	(6,217)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		24,701	7,790
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	35,364	15,251
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		163,162	17,157
Այլ եկամուտներ	9	78,351	5,505
Վարկային կորուստների (արժեզրկման ծախս)/հակադարձում	10	8,793	(56,117)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(267,061)	(161,611)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	18	(22,740)	(17,212)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	19	(3,314)	(3,133)
Այլ ծախսեր	12	(135,076)	(114,973)
Շահույթ մինչև հարկում		409,868	84,236
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(75,719)	(17,512)
Տարվա շահույթ		334,149	66,724

7-ից 53 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2007 թվ. 31-ի դրությամբ (ստուգված)	2006 թվ. 31-ի դրությամբ (ստուգված)
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	14	962,795	684,244
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	9,105,933	1,063,395
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	16	4,509,799	2,572,866
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	17	2,554,627	1,691,984
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	17	-	18,374
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	25	3,667,165	3,288,538
Հիմնական միջոցներ	18	58,038	63,783
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	26,109	25,432
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	42,480	-
Այլ ակտիվներ	20	9,982	9,182
		20,936,928	9,417,798
ԸՆԴԱՄՆՆՆՆԻՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱՎԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21	9,772,661	4,142,293
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	22	6,969,347	1,604,721
Առևտրային պարտավորություններ	23	177,974	590,054
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		55,668	10,853
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	-	1,407
Այլ պարտավորություններ	24	21,457	10,366
		16,997,107	6,359,694
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	26	3,750,000	3,000,000
Գլխավոր պահուստ		20,000	-
Այլ պահուստներ		(189,534)	12,898
Զբաղիված շահույթ		359,355	45,206
		3,939,821	3,058,104
		20,936,928	9,417,798

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 53 էջերում, հաստատվել են Բանկի ղեկավարության կողմից 2008թ. մարտի 4-ին և ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

7-ից 53 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Գ. ՄԱՉԱՆՅԱՆ
Գործադիր տնօրեն

Լ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Գլխավոր հաշվապահ

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների նասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար նատչելի ներդրումների գծով վերագնա հատման պահուստ	Կուտակված շահույթ/ (վնաս)	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 01.01.2006թ. դրությամբ (ստուգված)	3,000,000	-	409	(21,518)	2,978,891
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	45,702	-	45,702
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(30,091)	-	(30,091)
Հետաձգված հարկի ազդեցությունը	-	-	(3,122)	-	(3,122)
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	12,489	-	12,489
Տարվա շահույթ	-	-	-	66,724	66,724
Ընդամենը տարվա եկամուտներ և ծախսեր	-	-	12,489	66,724	79,213
Հաշվեկշիռը 31.12.06թ. դրությամբ (ստուգված)	3,000,000	-	12,898	45,206	3,058,104
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(141,599)	-	(141,599)
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(111,441)	-	(111,441)
Հետաձգված հարկի ազդեցությունը	-	-	50,608	-	50,608
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	(202,432)	-	(202,432)
Տարվա շահույթ	-	-	-	334,149	334,149
Ընդամենը տարվա եկամուտներ և ծախսեր	-	-	(202,432)	334,149	131,717
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	750,000	-	-	-	750,000
Հատկացում պահուստին	-	20,000	-	(20,000)	-
Հաշվեկշիռը 31.12.07թ. դրությամբ (ստուգված)	3,750,000	20,000	(189,534)	359,355	3,939,821

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	31.12.07թ-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)	31.12.06թ-ին ավարտված տարվա համար (ստուգված)
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	752,998	602,211
Վճարված տոկոսներ	(269,309)	(224,627)
Ստացված կոմիսիոն վճարներ	37,554	14,007
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	(12,853)	(6,217)
Առևտրային արժեթղթերից վնաս	(8,328)	(4,958)
Արտարժույթային գործառնականություններից իրացված շահույթ	43,692	20,209
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերադարձ	18,296	17,259
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(234,824)	(160,159)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ	55,533	-
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	(133,172)	(116,020)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	249,587	141,705
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր	(1,460,203)	(2,285,917)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(5,116,350)	(553,122)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(2,358,030)	(278,406)
Այլ ակտիվներ	(2,829)	485
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	89,237	(305,631)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5,674,537	782,411
Այլ պարտավորություններ	1,536	1,024
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(2,922,515)	(2,497,451)
Վճարված շահութահարկ	(24,183)	(3,976)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(2,946,698)	(2,501,427)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	-	(18,355)
Ստացված շահաբաժիններ	245	59
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և իրացում	20,000	-
Հիմնական միջոցների առք	(17,016)	(33,938)
Հիմնական միջոցների վաճառք	-	23
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(3,991)	(1,681)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(762)	(53,892)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	750,000	-
Ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ստացում	5,856,352	3,006,343
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	6,606,352	3,006,343
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(247,925)	5,344
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	3,410,967	456,368
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	876,030	419,662
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 14)	4,286,997	876,030

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Խանջյան 13/2:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Հետևաբար Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Բանկի ապագա գործունեության վրա: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում որևէ ճշգրտումներ, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների հետագայում որոշակի դառնալու արդյունքում: Նման ճշգրտումները, եթե այդպիսիք կլինեն, կարտացոլվեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, երբ այդ ճշգրտումները ի հայտ կգան և դրանք հնարավոր կլինի գնահատել:

Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում: Գնանշումները փոքր իրացվելի շուկաներում կարող են չհամընկնել ֆինանսական գործիքների իրական արժեքներին, ինչը հնարավոր կլինե՞ր ակտիվ շուկայի դեպքում, միմիանց հետ գործարքների պատրաստ մեծ թվով վաճառողների և գնորդների պայմաններում:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհուրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անիրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Որոշ նոր ՖՀՄՍ-ներ գործում են Բանկի համար 2007թ. հունվարի 1-ից: Ստորև ներկայացված են այն նոր և փոփոխված ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները, որոնք վերաբերում են կամ ապագայում կարող են վերաբերել Բանկի գործառնություններին և ազդել Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

ՖՀՄՍ 7, «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ» և լրացուցիչ փոփոխություն ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտի մեջ– Կապիտալի մասին բացահայտում (*գործում է 2007թ. հունվարի 1-ից*): ՖՀՄՍ 7-ը ներկայացնում է նոր բացահայտումներ ֆինանսական գործիքների մասին տեղեկատվությունը բարելավելու համար, ներառյալ ռիսկերի քանակական գնահատումները և ռիսկերի կառավարման մեթոդները: Նոր քանակական բացահայտումները տեղեկատվություն են տրամադրում ռիսկի ենթարկվածության չափի վերաբերյալ՝ հիմնվելով կազմակերպության ղեկավար անձնակազմին ներքին կարգով տրամադրված տեղեկատվության վրա: Քանակական և որակական բացահայտումները վերաբերում են վարկային ռիսկին, իրացվելիության ռիսկին և շուկայական ռիսկին, ներառյալ գալուցիայի վերլուծությունը շուկայական ռիսկի նկատմամբ: ՖՀՄՍ 7-ը փոխարինել է «Բանկերի և նմանատիպ ֆինանսական հաստատությունների ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումներ» ՀՀՄՍ 30 -ին, և «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումը և Ներկայացումը» ՀՀՄՍ 32 -ի որոշ պահանջներին: ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունը ներկայացնում է նոր բացահայտումներ կազմակերպության կապիտալի չափի և կապիտալի կառավարման ձևի վերաբերյալ: ՖՀՄՍ 7-ի հաստատումը և ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունը ոչ մի ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի հաշվետվական շահույթի կամ ֆինանսական դիրքի վրա: Նոր բացահայտումները արված են այս

ֆինանսական հաշվետվություններում, և ստանդարտների անցումային դրույթներին համաձայն, Բանկը ներկայացրել է ամբողջական համեմատական տեղեկատվություն:

Այլ նոր ստանդարտներ կամ մեկնաբանություններ: Բանկը ընդունել է հետևյալ նոր ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները, որոնք կիրառելի են 2007 թ. հունվարի 1-ից:

- ՖՀՄՄԿ 7, *Վերահաստատման մոտեցման կիրառում* ՀՀՄՄ 29-ի նկատմամբ (կիրառելի է 2006թ. մարտի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար)
- ՖՀՄՄԿ 8, *ՖՀՄՄ 2-ի Շրջանակ* (կիրառելի է 2006 թ.-ի մայիսի 1-ին և դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար)
- ՖՀՄՄԿ 9, *«Կապված» ածանցյալ գործիքների վերագնահատում* (կիրառելի է 2006 թ.-ի հունիսի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարիների համար)
- ՖՀՄՄԿ 10, *Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ և արժեզրկում* (կիրառելի է 2006 թ.-ի նոյեմբերի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարիների համար)

Նշված փոփոխությունների ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական չէ:

Հետևյալ նոր ստանդարտները և մեկնաբանություններն արդեն հրապարակվել են, սակայն դեռ կիրառելի չեն.

- ՖՀՄՄԿ 12, կոնցեսիոն ծառայությունների համաձայնություն (կիրառելի է 2008թ. հունվարի 1-ից)
- ՖՀՄՄԿ 13, Հաճախորդների լոյալությանն ուղղված ծրագրեր (կիրառելի է 2008թ. հուլիսի 1-ից)
- ՖՀՄՄԿ 14, ՀՀՄՄ 19, Վճարումների հաստատված ծրագրով ակտիվի սահմանաչափը, ֆինանսավորման նվազագույն պահանջները և դրանց փոխազդեցությունը (կիրառելի է 2008թ. հունվարի 1-ից)
- ՀՀՄՄ 23, Պարտքային ծախսեր (կիրառելի է 2009թ. հունվարի 1-ից)
- ՖՀՄՄ 8, Գործառնական Սեզմենտներ (կիրառելի է 2008թ. հունվարի 1-ից)

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային

տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմ. 2007	31 դեկտեմ. 2006
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	304.22	363.50
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	446.96	478.73

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ

ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ սպազայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժութային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

4.8 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սմգբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունվետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ձախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանակացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն

Ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյուաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն

օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.10 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով

օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.11 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո»), չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ վճարված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.12 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.13 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	3-5	33.33-20

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով,

երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկանյին գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ

թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կաևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական վորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 27 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	422,425	360,659
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	278,279	213,318
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	66,462	21,029
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	31,120	30,858
Ֆակտորինգ	7,467	-
Այլ տոկոսային եկամուտներ	1,620	-
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	807,373	625,864

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Հաճախորդների հաշիվներ	155,593	104,812
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	48,120	77,397
Ռեպո գործառնություններ	75,972	52,076
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	279,685	234,285

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Դրամարկղային գործառնություններ	16,999	4,182
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	12,254	4,776
Բրոքերային գործառնություններ	4,275	-
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	2,526	2,996
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	1,500	2,053
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	37,554	14,007

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	5,969	5,882
Դրամարկղային գործառնություններ	-	259
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	5,422	-
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	276	-
Այլ ծախսեր	1,186	76
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	12,853	6,217

8 Ձուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	43,692	20,209
Ձուտ վնաս կապիտալի գործիքների առևտրից և իրական արժեքի ճշգրտումից	(8,328)	(4,958)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	35,364	15,251

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	1,538	2
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	49,809	-
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթի վերագնահատումից զուտ եկամուտ	22,818	5,344
Շահաբաժիններից եկամուտ	245	59
Այլ եկամուտ	3,941	100
Ընդամենը այլ եկամուտներ	78,351	5,505

10 Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (ծանոթագրություն 15)	-	(2,246)
Վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 16)	(8,793)	58,449
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 20)	-	(86)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախսեր	(8,793)	56,117

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Աշխատավարձ	245,444	147,310
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	21,617	14,301
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	267,061	161,611

12 Այլ ծախսեր

	2007	2006
Հազար ՀՀ դրամ		
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	7,498	5,747
Գովազդի ծախսեր	2,463	1,590
Գործուղման ծախսեր	10,152	5,675
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	29,743	32,108
Վարձակալության գծով ծախսեր	36,023	28,620
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	11,357	12,372
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	5,842	4,002
Անվտանգության գծով ծախսեր	4,091	4,525
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	20	21
Ներկայացուցչականի ծախսեր	10,552	8,930
Գրասենյակային ծախսեր	7,167	2,280
Վճարված տուգանքներ	557	2,641
Այլ ծախսեր	9,611	6,462
Ընդամենը այլ ծախսեր	135,076	114,973

13 Շահութահարկի գծով ծախս

	2007	2006
Հազար ՀՀ դրամ		
Ընթացիկ հարկ	68,614	16,000
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	384	-
Հետաձգված հարկ	6,721	1,512
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	75,719	17,512

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2006թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով: Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ		Արդյունավետ դրույքաչափ	
	2007	(%)	2006	(%)
Շահույթ մինչև հարկումը	409,868		84,236	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	81,974	20	16,847	20
Զհարկվող եկամուտներ	(49)	-	(12)	-
Զնվազեցվող ծախսեր	4,091	1	2,995	4
Դրական փոխարժեքային տարբերություն	(8,481)	(2)	(1,069)	(1)
Այլ	(1,816)	-	(1,249)	(1)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	75,719	19	17,512	22

Շամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2006	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2007
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	797	1269	-	2,066
Առևտրային ներդրումների իրական արժեքների ճշգրտում	1,522	(1,522)	-	-
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	-	-	47,384	47,384
Համախառն հետաձգված հարկային ակտիվ	2,319	(253)	47,384	49,450
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(502)	(6,468)	-	(6,970)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(3,224)	-	3,224	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(3,726)	(6,468)	3,224	(6,970)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(1,407)	(6,721)	50,608	42,480

Հազար ՀՀ դրամ	2005	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2006
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	846	(49)	-	797
Առևտրային ներդրումների իրական արժեքների ճշգրտում	-	1,522	-	1,522
Կուտակված հարկային վնաս	2,628	(2,628)	-	-
Համախառն հետաձգված հարկային ակտիվ	3,474	(1,155)	-	2,319
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(145)	(357)	-	(502)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(102)	-	(3,122)	(3,224)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(247)	(357)	(3,122)	(3,726)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	3,227	(1,512)	(3,122)	(1,407)

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Կանխիկ դրամական միջոցներ	109,802	5,203
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	852,993	679,041
Ընդամենը դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	962,795	684,244
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	962,795	684,244
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 15)	3,324,202	191,786
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,286,997	876,030

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխվող պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված ՀՀ դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 % -ի չափով Այդ միջոցները 31.12.07թ. դրությամբ կազմում են 547,252 հազար դրամ (31.12.06թ. դրությամբ՝ 142,603 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Թղթակցային հաշիվներ	1,680,574	191,786
Մինչև 90 օր մարման ժամկետ ունեցող ավանդներ	1,643,628	-
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	3,324,202	191,786
Վարկեր և ավանդներ	115,411	20,049
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	558,630	851,560
Այլ հաշիվներ	5,107,690	-
	5,781,731	871,609
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,105,933	1,063,395

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2006	2,246
Հակադարձում	(2,246)
31 դեկտեմբեր 2006	-
31 դեկտեմբեր 2007	-

Վարկեր ու ավանդներ հոդվածում ներառված 31.12.07թ. դրությամբ 37,981 հազ. դրամ (31.12.06թ. դրությամբ՝ 20,049 հազար դրամ) գումարը հանդիսանում է երաշխիքային գումարներ միջազգային շուկաներում առևտրային գործարքների համար, 21,295 հազ. դրամը՝ որպես ապահովություն տրամադրված բանկային երաշխիքի համար:

31.12.07թ. դրությամբ 3,220,894 հազար դրամ գումարը կամ թղթակցային հաշիվների և միջբանկային ավանդների 55%-ը կենտրոնացված է մեկ բանկում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում:

Այլ հաշիվները ներկայացնում են բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ թվով 24 պայմանագրերով տարբեր արտարժույթներով կնքված կարճաժամկետ ավանդներ, որոնց դիմաց այլ արտարժույթներով միաժամանակ ստացված կարճաժամկետ ավանդները ներառված են 21 ծանոթագրությունում: Այս հաշիվները ներառում են նաև նշված ավանդների գծով հաշվեզրկված տոկոսները 4,207 հազար դրամ գումարով:

31.12.07թ. դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2007		2006	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանս. և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	559,490	558,630	844,492	851,560
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գնված արժեթղթեր	559,490	558,630	844,492	851,560

Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Վարկեր	3,360,069	2,500,051
Ֆակտորինգ	137,293	-
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	369,779	98,017
Այլ գումարներ	677,363	-
	4,544,504	2,598,068
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(34,705)	(25,202)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,509,799	2,572,866

31.12.07թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 30,138 հազար դրամ (2006թ.՝ 17,293 հազար դրամ):

31.12.07թ. դրությամբ Բանկի համախառն վարկային պորտֆելի 55%-ը՝ 2,518,385 հազար դրամ ընդհանուր գումարով, տրամադրված է թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2006թ.՝ 2,283,728 հազար դրամ կամ 88%՝ տրամադրված թվով 8 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 25,183 հազար դրամ (2006թ.՝ 22,152 հազար դրամ):

Այլ գումարներում ներառված են մինչև մեկ և կես տարի մարման ժամկետով իրավաբանական անձին տրամադրված 2,221 հազար ԱՄՆ դոլարով երկու ավանդներ, 1,522 հազար դրամ հաշվեգրված տոկոսը ներառյալ, որի դիմաց ներգրավվել է 708,000 հազար ՀՀ դրամ (նշված գումարը ներառված է 22 ծանոթագրությունում):

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժը ըստ դասերի հետևյալն է. **Page 30**

Հազար ՀՀ դրամ	Պետական ձեռնարկություններ	Մասնավոր ձեռնարկություններ	Ֆիզիկական անձիք	Անհատ ձեռնարկատերեր	2007 Ընդամենը
2007թ. Հունվարի 1 դրությամբ	70	21,063	4,069	-	25,202
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	(70)	(15,561)	4,765	2,073	(8,793)
Վերադարձ	-	18,296	-	-	18,296
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	23,798	8,834	2,073	34,705
Խմբային արժեզրկում	-	23,798	8,834	2,073	34,705

Հազար ՀՀ դրամ	Պետական ձեռնար- կություններ	Մասնավոր ձեռնար- կություններ	Ֆիզիկական անձիք	Անհատ ձեռնարկատերեր	2006 Ընդամենը
2006թ. Հունվարի 1 դրությամբ	200	19,134	4,258	-	23,592
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	(130)	58,768	(189)	-	58,449
Դուրսգրում	-	(56,839)	-	-	(56,839)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	70	21,063	4,069	-	25,202
Խմբային արժեզրկում	70	21,063	4,069	-	25,202

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Պետական ձեռնարկություններ	-	7,000
Մասնավոր ձեռնարկություններ	3,055,658	2,106,301
Ֆիզիկական անձիք	1,251,423	467,474
Անհատ ձեռնարկատերեր	207,285	-
Հաշվեզրված տոկոսներ	30,138	17,293
	4,544,504	2,598,068
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(34,705)	(25,202)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	4,509,799	2,572,866

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Հիփոթեքային	415,593	38,957
Սպառողական	43,756	9,259
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	-	970
Այլ	792,074	418,288
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	1,251,423	467,474

31.12.07թ. դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2007		2006	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	348,525	369,779	101,363	98,017
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	348,525	369,779	101,363	98,017

2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավ ընդունված արժեթղթերից ընդամենը 162,016 հազար դրամ գումարով արժեթղթեր (2006թ.՝ 101,363 հազար դրամ) վերագրավադրվել են կամ փոխ են տրվել երրորդ անձնանց, փոխանցմանը հաջորդող 3 ամիսը չգերազանցող ժամկետով:

31.12.07թ. և 31.12.06թ. դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց իրական արժեքին (տես ծանոթ. 29):

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

17 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2007			2006
	Վաճառքի համար մատչելի	Վաճառքի համար մատչելի	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Ընդամենը
Գնանշվող ներդրումներ				
Բաժնեմասային արժեթղթեր	4,538	1,906	-	1,906
Այլ երկրների ոչ պետական պարտատոմսեր	44,773	392,070	-	392,070
	49,311	393,976	-	393,976
Չգնանշվող ներդրումներ				
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	19,575	-	-	-
Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	2,081,097	1,298,008	-	1,298,008
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	27,939	-	-	-
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	376,705	-	18,374	18,374
	2,505,316	1,298,008	18,374	1,316,382
Ընդամենը ներդրումներ	2,554,627	1,691,984	18,374	1,710,358

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2007		2006	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	6-14%	2008-2020	5-10%	2007-2021
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	6%	2008	-	-
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	9-10.5%	2008-2009	-	-
Այլ երկրների ոչ պետական պարտատոմսեր	8.25%	2010	4-8.25%	2010-2015

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը՝ ՀՀ պետական պարտատոմսեր 3,667,165 հազար դրամով իրական արժեքով (2006թ.՝ 3,288,538 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (ծանոթ. 25):

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը 623,235 հազար դրամ գումարով (2006թ. 643,961 հազար դրամ) գրավադրվել էին այլ բանկից ստացված ավանդի դիմաց (ծանոթ. 21):

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Անվանական արժեք	-	20,000
Ձեղչատոկոս	-	(1,626)
Ընդամուր ԵՄԻՆԸ մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	18,374

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	2007		2006	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	-	-	9%	2007

18 Հիմնական միջոցներ

	Համակարգչային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում	Ընդամենը
ՍԿՁԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
Սկզբնական արժեք 2006թ. հունվարի 1 դրությամբ	41,084	5,073	12,327	58,484
Ավելացում	13,959	16,998	2,981	33,938
Օտարում	(56)	-	-	(56)
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,987	22,071	15,308	92,366
Ավելացում	11,831	-	5,185	17,016
Օտարում	-	-	(60)	(60)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	66,818	22,071	20,433	109,322
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ				
2006թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	8,339	1,117	1,927	11,383
Հատկացումներ	11,237	3,003	2,972	17,212
Օտարում	(12)	-	-	(12)
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,564	4,120	4,899	28,583
Հատկացումներ	14,576	4,453	3,711	22,740
Օտարում	-	-	(39)	(39)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,140	8,573	8,571	51,284
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,678	13,498	11,862	58,038
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,423	17,951	10,409	63,783

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 1,510 հազար դրամ:

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 3,791 հազար դրամ (2006թ` 1,500 հազար դրամ): Տվյալ սարքավորումները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2006թ. հունվարի 01 դրությամբ	529	27,875	316	28,720
Ավելացում	-	1,681		1,681
Օտարում	-	(274)	(316)	(590)
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	529	29,282	-	29,811
Ավելացում	-	3,991	-	3,991
Արժեզրկում	(529)	-	-	(529)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	33,273	-	33,273
ԱՍՈՐՏԻՉԱՑԻԱ				
2006թ. հունվարի 01 –ի դրությամբ	216	1,049	19	1,284
Մասհանումներ	313	2,812	8	3,133
Օտարում	-	(11)	(27)	(38)
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	529	3,850	-	4,379
Մասհանումներ	-	3,314	-	3,314
Արժեզրկում	(529)	-	-	(529)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	7,164	-	7,164
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	26,109	-	26,109
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	25,432	-	25,432

20 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2007	2006
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	2,702	1,819
Ստացվելիք գումարներ	4,500	4,500
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	1,574	2,494
Պահեստ	1,206	364
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	-	5
Ընդամենը այլ ակտիվներ	9,982	9,182

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2006	86
Հակադարձում	(86)
31 դեկտեմբեր 2006	-
31 դեկտեմբեր 2007	-

21 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
ՀՀ ԿԲ հաշիվներ (ռեպո համաձայնագրեր, վարկեր)	2,321,899	401,047
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	151,688	99,901
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	6,720	9,598
Ավանդներ բանկերից	620,548	727,363
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	1,515,115	2,904,384
Այլ պարտավորություններ	5,156,691	-
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,772,661	4,142,293

ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են վարկեր 169,826 հազար դրամ գումարով՝ ստացված Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» շրջանակներում և ռեպո համաձայնագրերով վարկեր՝ 2,152,073 հազար դրամ գումարով (2006թ.՝ 401,047 հազար դրամ):

Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ Բանկը ռեզիդենտ բանկից 775,000 ԱՄՆ դոլարի և 850,000 Եվրոյի չափով ներգրաված ավանդների դիմաց գրավադրել է վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր 623,235 հազար դրամ գումարով (2006թ.՝ 643,961 հազար դրամ գումարով արժեթղթեր): Ծանոթ. 17:

2007թ. ընթացքում Բանկը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրել և միաժամանակ նրանցից ստացել է կարճաժամկետ ավանդներ տարբեր արժույթներով: Նշված գումարները ներառված են այլ պարտավորություններ հոդվածում: Տես ծանոթ. 15:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների վճարումներ կամ այլ խախտումներ (2006թ. նույնպես):

22 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	2,541,034	93,953
Ժամկետային ավանդներ	2,352,386	257,055
Այլ պարտավորություններ	708,000	-
	5,601,420	351,008
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	157,828	61,537
Ժամկետային ավանդներ	1,210,099	1,192,176
	1,367,927	1,253,713
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	6,969,347	1,604,721

Ավադները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց միջոցներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի և երաշխիքների գծով 135,757 հազար դրամ գումարով (2006թ. 145,400 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ Բանկի հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 64 %-ը (2006թ. 58%-ը) 4,432,095 հազար դրամ գումարով (2006թ. 987,880 հազար դրամ) հանդիսանում են առաջին չորս խոշոր (2006թ. մեկ) հաճախորդների միջոցները, այդ թվում՝ Բանկի հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 40%-ը (2006թ. 58%)՝ 2,774,144 հազ. դրամ գումարով (2006թ. 987,880 հազար դրամ) հանդիսանում են Բանկի բաժնետիրոջ և նրա հետ կապված երկու անձանց (2006թ. Բանկի բաժնետիրոջ հետ կապված անձի) միջոցները (ծանոթ. 28):

Այլ պարտավորությունները իրենից ներկայացնում է իրավաբանական անձից ներգրավված 708,000 հազար ՀՀ դրամը, որի դիմաց տրամադրվել է 2,221 հազար ԱՄՆ դոլարով ավանդներ (նշված գումարը ներառված է 16 ծանոթագրությունում):

23 Առևտրային պարտավորություններ

Առևտրային պարտավորությունները ձևավորվել են Բանկի կողմից ֆինանսական կազմակերպություններից և ֆիզիկական անձանցից ռեպո համաձայնագրերով գնված պետական պարտատոմսերի վաճառքի արդյունքում, որոնք Բանկը մտադրվել է հետ գնել կարճ ժամանակահատվածում:

24 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Վճարվելիք գումարներ	5,788	3,776
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	3,545	2,292
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	1,250	-
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	10,253	3,986
Այլ	621	312
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	21,457	10,366

25 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2007	2006	2007	2006
Ներդրումային արժեթղթեր (ծանոթ. 17)	3,667,165	3,288,538	3,667,188	3,305,431

26 Սեփական կապիտալ

2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 3,750,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված թվով 6,250 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600 հազար դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի միակ բաժնետեր է հանդիսանում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքետը:

2007թ. Բանկը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 750,000 հազար դրամ գումարով:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրակավացվել է ՀՀ դրամով և բաժնետերն իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով ստացված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

27 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Դեկլարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ Բանկի նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Բանկի կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն ձևավորվել:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Չօգտագործված վարկային գծեր	64,106	73,948
Տրամադրված երաշխիքներ	69,318	21,411
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	133,424	95,359

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Մինչև 1 տարի	36,000	31,200
1-5 տարի	102,700	117,000
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	138,700	148,200

Ապահովագրություն

Բանկը չունի սխալների կամ բացթողումների հետևանքով առաջացած պարտավորությունների ապահովագրում: Ներկայումս, Հայաստանում առկա չեն պարտավորությունների գծով ապահովագրական ծառայություններ:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 2,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 1,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

28 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում միակ բաժնետերեր՝ շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքետը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2007		2006	
	Բաժնետեր և փոխկապակցված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակցված անձինք	Բաժնետեր և փոխկապակցված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակցված անձինք
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	-	22,554	-	6,415
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	180,185	-	21,659
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(166,874)	-	(5,520)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	-	35,865	-	22,554
Արժեզրկումից պահուստ	-	(357)	-	(225)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	-	35,508	-	22,329
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	-	4,498	-	1,462

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	988,336	25,554	731,615	183
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	8,931,818	996,770	767,014	255,087
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(7,109,263)	(997,571)	(510,293)	(229,726)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	2,810,891	24,753	988,336	25,544
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	83,616	1,238	(83,700)	(573)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	122	-	17,313	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,075	-	8,259	-
Տոկոսային ծախսեր	-	-	853	-
Տրված երաշխիքներ	30,422	500	-	-
<i>Եկամուտներ և ծախսեր</i>				
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	431	608	5	106
Այլ եկամուտ	360	60	-	-
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	-	-	170	-

Դեկավար անձնակազմին և փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 9 տարիների ընթացքում և դրանց միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 14% (2006թ.՝ 12%):

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	162,322	106,713
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	10,782	7,888
Ընդամենը դեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	173,104	114,601

29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք**Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ**

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղչվում է

տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքներին, հետևաբար դրանց իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին:

30 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ նրա, սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 31.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ								2007
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	962,795	-	-	962,795	-	-	-	962,795
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,597,418	440,133	25,141	9,062,692	43,241	-	43,241	9,105,933
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	553,918	563,839	621,754	1,739,511	2,429,612	340,676	2,770,288	4,509,799
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	72,528	72,733	380,523	525,784	1,466,947	561,896	2,028,843	2,554,627
Ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթեր	3,667,165	-	-	3,667,165	-	-	-	3,667,165
	13,853,824	1,076,705	1,027,418	15,957,947	3,939,800	902,572	4,842,372	20,800,319
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,923,338	458,343	223,480	9,605,161	74,535	92,965	167,500	9,772,661
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3,018,223	365,959	509,460	3,893,642	3,075,705	-	3,075,705	6,969,347
Առևտրային պարտավորություններ	177,974	-	-	177,974	-	-	-	177,974
	12,119,535	824,302	732,940	13,676,777	3,150,240	92,965	3,243,205	16,919,982
Զուտ դիրք	1,734,289	252,403	294,478	2,281,170	789,560	809,607	1,599,167	3,880,337
Կուտակված ճեղքվածք	1,734,289	1,986,692	2,281,170		3,070,730	3,880,337		

Հազար ՀՀ դրամ								2006
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրագում ար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	684,244	-	-	684,244	-	-	-	684,244
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	963,143	100,252	-	1,063,395	-	-	-	1,063,395
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	182,546	171,848	1,159,928	1,514,322	1,053,507	5,037	1,058,544	2,572,866
աճառքի համար մատչելի ներդրումներ	30,443	148,626	419,564	598,633	779,694	313,657	1,093,351	1,691,984
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	-	18,374	18,374	-	-	-	18,374
Ռեպո համաձայնագրերով զնված արժեթղթեր	3,288,538	-	-	3,288,538	-	-	-	3,288,538
	5,148,914	420,726	1,597,866	7,167,506	1,833,201	318,694	2,151,895	9,319,401
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,735,955	-	406,338	4,142,293	-	-	-	4,142,293
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	123,239	236,253	1,071,023	1,430,515	174,206	-	174,206	1,604,721
Առևտրային պարտավորություններ	590,054	-	-	590,054	-	-	-	590,054
	4,449,248	236,253	1,477,361	6,162,862	174,206	-	174,206	6,337,068
Զուտ Դիրք	699,666	184,473	120,505	1,004,644	1,658,995	318,694	1,977,689	2,982,333
Կուտակված ճեղքվածք	699,666	884,139	1,004,644		2,663,639	2,982,333		

31 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, սպրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից ըստ Բանկի տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: Ռիսկերի կառավարման բաժինը ախտորոշում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Բանկի Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Որպես ապահովում ներքին ատղիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

31.1 Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի խորհրդին և յուրաքանչյուր միավորի ղեկավարին:

31.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2007 և 2006թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային գուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ. նոթ.	Համախառն առավելագույն ռիսկի 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի 2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14	962,795	684,244
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	9,105,933	1,063,395
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	4,509,799	2,572,866
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	2,554,627	1,691,984
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	17	-	18,374
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	25	3,667,165	3,288,538

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	Համախառն	Համախառն
		առավելագույն ռիսկի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	առավելագույն ռիսկի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդամենը		20,800,319	9,319,401
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	27	133,424	95,359
Ընդամենը վարկային ռիսկ		20,933,743	9,414,760

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, վերևում ներկայացված գումարները ցույց են տալիս ընթացիկ ռիսկը, բայց ոչ առավելագույնը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

31.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2007			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	962,795	-	-	962,795
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,757,105	3,316,097	3,032,731	9,105,933
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,479,431	30,368	-	4,509,799
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	2,505,316	4,538	44,773	2,554,627
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	3,667,165	-	-	3,667,165
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,371,812	3,351,003	3,077,504	20,800,319
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,521,180	624,191	174,030	9,319,401

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի:

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Էներգետիկա	Սպառողական ոլորտ	Առևտուր	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	962,795	-	-	-	-	-	-	962,795
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,105,933	-	-	-	-	-	-	9,105,933
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	933,750	188,136	402,566	453,419	1,495,084	1,036,844	4,509,799
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	2,177,925	202,908	-	-	-	173,794	-	2,554,627
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	3,667,165	-	-	-	-	-	-	3,667,165
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,913,818	1,136,658	188,136	402,566	453,419	1,668,878	1,036,844	20,800,319
2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,760,088	1,021,959	247,938	399,885	49,102	372,446	467,983	9,319,401

31.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P’s և Moody’s Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժութային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ներքոյում ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցներ,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2007	2006
Անշարժ գույք	2,884,138	1,927,615
Շարժական գույք	364,255	209,831
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	181,428	132,416
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	8,336	82,765
Դրամական միջոցներ	708,135	130,859
Այլ	368,074	97,289
Հաշվեգրված տոկոսներ	30,138	17,293
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	4,544,504	2,598,068

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

31.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հատվածները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով, ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը ըստ հաշվապահական հաշվեկշռի ակտիվների դասերի՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

	2007	2006
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Պետական ձեռնարկություններ	-	-
Մասնավոր ձեռնարկություններ	0,9%	0,9%
Ֆիզիկական անձիք	-	-
Անհատ ձեռնարկատերեր	-	-

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Բանկը 31.12.07թ. և 31.12.06թ. դրությամբ ժամկետանց վարկեր չի ունեցել:

Վերանայված վարկեր

Բանկը 31.12.07թ. և 31.12.06թ. դրությամբ վերանայված վարկեր չի ունեցել:

31.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սթրես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիֆերի կառավարման միջոցով:

31.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիֆերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 31.12.07թ. դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 31.12.07թ. դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

31.12.07թ. դրությամբ Բանկում չկային տատանվող տոկոսադրույքներով ֆինանսական գործիքներ:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ

ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ 2007

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն				
		Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	561	1,272	33,383	22,631	57,846
ԱՄՆ դոլար	+1	-	-	5	36	41
ՀՀ դրամ	-1	567	1,293	34,764	24,406	61,228
ԱՄՆ դոլար	-1	-	-	5	38	43

Հազար ՀՀ դրամ 2006

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն				
		Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	170	565	13,137	30,297	44,169
ԱՄՆ դոլար	+1	-	-	5	36	41
ՀՀ դրամ	-1	172	574	13,655	30,297	47,871
ԱՄՆ դոլար	-1	-	-	5	38	43

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոփոխություններում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների հետ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխության և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2007		2006	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում շահույթի	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում շահույթի
ԱՄՆ դոլար	+5%	(1,712)	+12%	(6,884)
Եվրո	+5%	2,530	+12%	184

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	962,795	-	-	962,795
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,757,105	3,316,097	3,032,731	9,105,933
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,479,431	30,368	-	4,509,799
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	2,505,316	4,538	44,773	2,554,627
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	3,667,165	-	-	3,667,165
	14,371,812	3,351,003	3,077,504	20,800,319
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,792,713	-	2,979,948	9,772,661
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,235,789	4,680,546	53,012	6,969,347
Առևտրային պարտավորություններ	177,974	-	-	177,974
	9,206,476	4,680,546	3,032,960	16,919,982
Զուտ դիրք 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,165,336	(1,329,543)	44,544	3,880,337
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	133,424	-	-	133,424
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	8,521,180	624,191	174,030	9,319,401
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	5,228,421	1,101,760	6,887	6,337,068
Զուտ դիրք 2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,292,759	(477,569)	167,143	2,982,333
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,359	-	-	95,359

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության:

31.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի պարտավորությունները մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Մա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և տարբեր ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում ունի իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պարտադիր պահուստավորման գումար: Տես ծանոթագրություն 14: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ մարման ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների մուտքի հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առակայությունը և վերահսկել հաշվապահական հաշվեկշռի իրացվելիության ցուցանիշները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշներ ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Այդ ցուցանիշներն են.

- Ընդհանուր իրացվելիություն ($\mathcal{L}_2^1$), որը հաշվարկվում է ամսական կտրվածքով, որպես բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների միջին օրական գումարների միջև սահմանային հարաբերակցությունը: 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն եղել է 49% (2006թ. 25%)
- Ընթացիկ իրացվելիություն ($\mathcal{L}_2^2$), որը հաշվարկվում է ամսական կտրվածքով որպես բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջին օրական գումարների միջև սահմանային հարաբերակցություն: 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն եղել է 181% (2006թ. 842%):

Ստորև ներկայացվում է 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 30-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկը սպասում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը նշված Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2007			Ընդամենը	
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	5 տարուց ավելի		
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,923,338	458,343	223,480	74,535	92,965	9,772,661
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3,018,223	365,959	509,460	3,075,705	-	6,969,347
Առևտրային պարտավորություններ	177,974	-	-	-	-	177,974
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	12,119,535	824,302	732,940	3,150,240	92,965	16,919,982
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	25,155	26,453	10,044	71,772	-	133,424

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2006			Ընդամենը	
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	5 տարուց ավելի		
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,735,955	-	406,338	-	-	4,142,293
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	123,239	236,253	1,071,023	174,206	-	1,604,721
Առևտրային պարտավորություններ	590,054	-	-	-	-	590,054
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	4,449,248	236,253	1,477,361	174,206	-	6,337,068
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,000	-	38,892	55,467	-	95,359

Բանկի ներգրաված միջոցների կառուցվածքում նկատելի տեսակարար կշիռ ունեն Բանկի հետ կապված անձից ներգրաված ժամկետային ավադները, որը պայմանավորված է ավանդային բազայի աստիճանական ձևավորմամբ: Բանկի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Բանկին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

32 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածքը բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունը այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի հաստատած կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին և որ Բանկը

պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ, իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները, տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի բնութագրիչների փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար, Բանկը կարող է ճշտել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, և քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հազար ՀՀ դրամ	2007		2006	
	Փաստացի	Պահանջված	Փաստացի	Պահանջված
Հիմնական կապիտալ	4,086,981	-	3,056,302	-
Երկրորդային կապիտալ	(89,849)	-	6,414	-
Ընդհանուր կապիտալ	3,997,132	2,400,000	3,062,716	2,400,000
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	4,357,841	-	2,866,114	-
Հիմնական կապիտալի նորմատիվ	92%	8%	107%	8%
Ընդհանուր կապիտալի նորմատիվ	94%	12%	107%	12%

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

ՀՀ, Երևան 0010, Խանջյան 13/2
www.armswissbank.com / www.armswissbank.am

- 2007 -